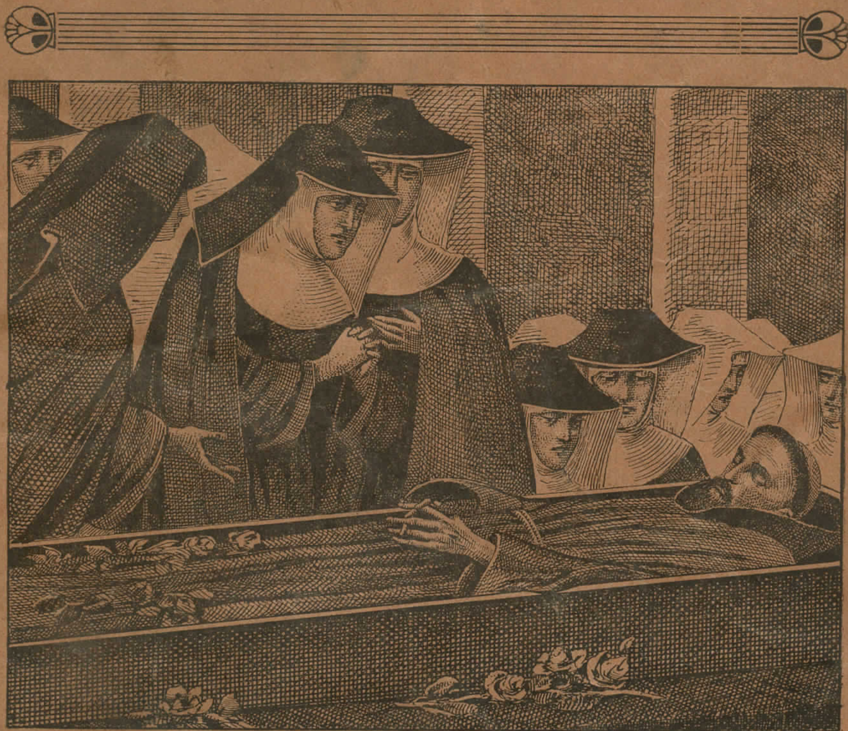
Košćal

Tečaj XX. Listopad 1915. Broj 10.

GLASNIK SV. FRANJE

Mjesečno glasilo pokorničkoga ili trećeg reda sv. Franje u hrv. zemljama.

Izdavaju

Franjevci u Zagrebu.

Uredništvo i uprava u Zagrebu, Kaptol 9. (Franjevački samostan).

Cijena **K 1·50.**

GLASNIK SVETOGA FRANJE

TEČAJ XX. LISTOPAD 1915. BROJ 10.

Život naš.

Ne koristi nam pravilo, ako mu ne odgovara život naš. Drug je Franjin bl. Egidije to lijepo protumačio ovim riječima: „Oni, koji su pozvani u red, a ne izvršuju dužnosti reda, slični su nespretnom kakvom seljaku, koji se naoružao oružjem odličnog viteza. Nu kad se valja boriti, ne zna se služiti junačkim oružjem. Malo cijenim, ako se koga uzme u kraljevski dvor da uživa povlastice i da bude čašćen; ali cijenim, ako se u dvoru vladaš dostojno i fino znaš susretati druge i ako ustraješ u tom. Naš je red također kao dvor najvišega Kralja, gdje nije nikakva zasluga, ako uniđeš i ako te primu, nego ako život svoj urediš, kako si obećao“. Tako bl. Egidije. Ima bome pravo. Nedostojno je obvezati se na lijepo zlatno pravilo sv. Franje, a živjeti životom, koji je protivan pravilu. „Posve ništa ne koristi — kaže Salvijan — imati sveto ime, a vladanja ne, jer život protivan pravilu, uništuje čast imenu redovničkom. Tim smo veći krivci redu, čim se više udaljujemo od svojega pravila. S Bogom se igramo, ako u redu griješimo“. (Lib. I. De gub. Dei. Cap. 7.)

Sam je Bog opominjao sljedbenike sv. Franje, da obdržavaju pravilo, kad je pokazao Franji ovakvo viđenje: Zapovjedi mu, da od mrvica, što su pale na zemlju, napravi hostiju i da je razdijeli među one, koji žele blagovati. Kad je Franjo to učinio, udari guba na sve one, koji su nepobožno blagovali ili su prezirali primljenu hostiju. Gospod je sam izjavio Franji, da mrvice znače riječi sv. Evanđelja; hostija pravilo, a guba nevaljanost. Ovo se utvrđuje primjerom brata Mauricija Sikula. Mauricije bijaše vazda uzoran, dapače u molitvi višeput uzdignut. Ipak je na samrti počeo vikati, jaukati i opetovati ime Isusovo. Kad se umirio, upitaše ga nazočni, što je značila ona nenadana i strašna vika, odgovori: „Činilo mi se, da sam na sudu Božjem i premda se ne sjećam, da sam kad prekršio pravilo, koje sam zavjetovao, ili zapovijed Božju, ipak videći, kako se strogo sve ispituje do najmanje sitnice, držao sam, da me ne čeka drugo nego

vječna osuda. „Ako se dakle pravednik jedva spasava, gdje će se pokazati bezbožnik i grješnik?“ (I. Pet. 4_8).

Serafskom se ocu najmanje sviđaju one nagrde: polovični redovnici, koji ne živu po pravilu, osim možda tek donekle izvana, bi ostavivši pravi redovnički temelj. Nekome od takve polovične Franjine braće pokaza Gospod važno viđenje. Taj je redovnik bio upravo čudesnim načinom pozvan u red, nu ništa se nije brinuo za svoje zvanje. Živio je mekoputno, a redovnički je zapt ostavio iza leđa. Sve si je posebno naručivao: imao je finije sandale od drugih, finiji krevet, finija jela, kao da je bolestan. Tome se dakle razmaženom redovniku ukaže sv. Franjo i zamoli, da ga nježni brat ponese na ramenu. Ovaj to nekoliko puta odbije, ali kad Franjo ne prestane moliti, pograbi ga razmaženi nebrat za noge i počne njime kao metlom mesti tlo, gdje je mnogo kamenje stršalo nad površinu i sv. Franji svu glavu izranilo. Franjo jauče i tuži se, a nemilosrdni brat ne prestaje dok nije svršio posao. Osvijestivši se nesretnik, razumije viđenje: da Franjo mrzi njegovo ljenčarenje i da mu se lagodnim životom nanosi onakva nepravda kao što pokazuje gornje viđenje.

Mili moji čitatelji, zar ne da mi svi poštivamo **sv.** Franju i da ga nipošto ne bi htjeli vrijeđati niti mu bolova zadavati? Ugibajmo se dakle lagodnosti. Za nas to nije dostojno. Mi svi smo prigrlili pravilo sv. Franje zato, da činimo pokoru, da pokorom sačuvamo u svojem srcu kršć. osjećaj, da pokorom operemo svoje ljage i da si pokorom zaslužimo lijepo nebo, koje silu trpi! Pamtimo to, braćo i sestre! Ako pokornički i franjevački duh zasadimo u svoje srce, onda se ne ćemo trebati tužiti jedan na drugoga, onda će biti i milostive zadovoljne i služavke. Svi ćemo jednako osjećati, jednako misliti, svi ćemo ići za istim ciljem: da pomažemo jedan drugoga, da jedan drugome olakšamo gorčinu ove suzne doli i pomognemo jedan drugoga k opasanju: molitvom primjerom i djelotvornom pomoći. Dapače još više: svemu svijetu, koji nas motri i koji zna za nas, treba da smo primjer i živa propovijed kršćanskog života — nesamo u crkvi, nego još više na ulici i kod kuće.

Nemojmo misliti, da nam je dosta ime i zapis i malo molitve. Nipošto! Što više, niti mnogo molitve ne će spasiti onoga, koji zanemaruje svoj posao. „Ako tko za svoje, a osobito za domaće ne mari, odrekao se vjere i gori je od neznabožaca“. (I. Tim. 5_8).

Život (prema pravilu) će nas spasiti, a ne pravilo. Rad, posluh i trpljenje čini molitvu svetom, a ne nagibanje glave i žmirkanje očima.

Život treba da je prema staležu.

„Članovi Trećega reda neka se drže glede cijeloga načina života i odijela, zabacujući skupocjenu finoću, onoga pravila umjerenosti, koje svakomu pojedinomu dolikuje“.

Blaženi Arzenije Loheac.*

Arzenije se rodio od plemenitih roditelja u Bretanji u Francuskoj. Vrlo se rado molio. Bijaše upravo vještak od molitve. Roditelji bez djece isprosiše ga od Boga suzama i svojom ustrajnom i vrućom molitvom. Svijetlo svijeta ugleda godine 1595. Bijaše vrlo brižno odgajan, u čemu je roditelje osobito pomagao Karlo Liscoet, biskup Kornvejski. U to mu umre otac, a majka ga preda ocima družbe Isusove kod „la Fleche“ na daljni odgoj. Tu se utoliko odlikovao vanrednim krepostima i pobožnošću, a poimence pobožnošću prema presvetoj majci Božjoj, sv. Ignaciju i sv. Franji Ksaverskom, da bi mu bili rado udovoljili želji i primili ga u taj red, da im se nije činilo, da je njegov tjelesni ustroj preslab.

Njegovi rođaci nijesu gotovo ništa znali o toj njegovoj namjeri, a uopće su se protivili i svim sredstvima smetali njegovo nastojanje, da se posveti svećeničkom staležu. Poradi toga mu zapovjede, da se povrati kući. No on se nije dao od toga tako lako odvratiti. Znao je svoju majku ganuti, da ga je poslala u Pariz, da tamo svrši svoje nauke, gdje je marljivo polazio razne samostane. Tu je neki Vincencije Mussart lijepo uredio i visoko podigao treći red sv. Franje, da je upravo cvao. Taj se red Arzeniju tako svidjeo, da je stupio u nj i dobio ime Arzenije. Već u god. 1612. bi posvećen za svećenika. Malo zatim vrati se na prošnju majke u domovinu, da tu propovijeda u osmini Tijelova. Tu je misiju obavio s velikim uspjehom i na općenitu korist cijeloga kraja, koji se upravo utvrdio u svetoj vjeri primjerom i riječima Arzenijevim.

Već je prije provodio vrlo uzoran život, a kad bijaše svećenik, njegovo vladanje bijaše zaista sveto. U Lionu je služio okuženima velikom ljubavlju i samozatajom. — Umre upravo od te prelazne bolesti godine 1628. u trideset i trećoj godini dobi svoje.

Bl. se Arzenije teškom borbom domagao trećeg reda sv. Franje, a kad je došao u nj, držao se njegova pravila i spasio svoju dušu. Nama je pak ostavio lijep uzor, za kojim treba da idemo. Molimo ga, neka nam isprosi milost, da nam srce onako priraste sv. Franji kao njegovo.

* Arzenije je ime, što je dobio, kad je stupio u III. red. Prije se zvao „Alanus Loheac“.

O milostinji.

„Neka svaki po mogućnosti daje nešto za opće svrhe, da se tako siromašnijim članovima napose bolesnicima pomogne ili da se promakne veći sjaj službe Božje“.

U samoći.

O nasledovanju Gospoda našeg Isusa Krista.

Pomislimo, da nam Bog Otac pokazuje svoga Sina i govori nam: Ovo je moj ljubljeni Sin! Dajem Vam ga za učitelja; slušajte Njegov glas i slijedite primjere Njegove! Molimo Boga za milost, da možemo ovo oboje činiti.

I. Najveći razlog, zašto je Sin Božji došao na ovaj svijet, jest, da nam sam i riječju i primjerom pokaže put, koji vodi k Ocu na nebesima.

Kako je čovjek zemaljski već po svojoj naravi nesavršen, to je bilo potrebno, da mu se dade vođ, koji će ga voditi k cilju, za koji ga Bog stvorio. Bio je potrebit sam Bog-čovjek, koji će ga voditi k Bogu.

Morao se Bog pojaviti vidljivim načinom, da nam pokaže put k nebu. K tome mi Gospoda moramo vidjeti, ako Ga želimo ljubiti. Gospodin je Spasitelj dakle naš učitelj i uzor. Nauk i djelovanje Njegovo su temelj našeg vjerovanja. To je rekao Gospod, dakle je istinito. Što je On činio, moramo i mi činiti! To su dva načela kršćanske mudrosti. Kaošto dakle pogledom na vjeru smatramo krivovjercem onoga, koji ne vjeruje ono, što je Krist učio, isto tako pogledom na ćudoređe moramo smatrati bezvjercem onoga, koji ne čini, što je činio sam Isus. Ispitajmo se sada, jesmo li mi kršćani ili bezvjerci.

Odrecimo se svojih zabluda, ako dosad nijesmo slijed li djela Spasiteljevih. Iskreno prihvatimo, što je Isus učio i činimo, što je On činio, koji ne može prevariti ni riječju ni djelom.

II. Promislimo, da nije za spasenje dovoljno, ako samo vjerujemo, što je Sin Božji učio, jer apostol Pavao uči, da će samo oni biti odabrani, koji su slični Sinu Božjemu (Efež. 1_4.). I sam Gospod objašnjava, da nije Njega dostojan, koji ga ne slijedi.

Imade među djelima Božanskog Spasitelja i takovih, koja nijesu zapovjeđena, već se samo svjetuju. Nitko n. pr. nije obvezan da živi u najvećem siromaštvu poput Krista, ali je svaki kršćanin dužan da čuva srce svoje od suvišnog bogatstva, da kao i On pazi na siromaštvo, da bude kao i On ponizan, da križ svojih patnja ustrpljivo nosi, da svoje neprijatelje ljubi i da im oprašta. Sve je to dužan, jer je tako činio Krist naš uzor, kojemu valja da postanemo slični. On je naš Gospod i učitelj, naš otkupitelj i kralj, koji je bio trnjem okrunjen. Bi li dakle bilo pravedno da smo mi okrunjeni ružama? Ne. Spasitelja našega imamo svakamo slijediti. Nesamo na Tabor već i na Golgotu.

Nepravedno bi bilo, kad bi bolje išlo sluzi, nego njegovom gospodaru. Svijet ovdje Spasitelja proganja, kako ćemo stoga taj svijet ljubiti. Nasljedujmo stoga, braćo, Isusa; slušajmo njegove zapovijedi; povodimo se za Njegovim primjerima; živimo, kaošto je On živio, umrimo s Njime! Ta On je zato došao na svijet, da nas nauči živjeti i umrijeti.

U smrti Njegovoj imademo primjer najljepše smrti, kaošto imademo u životu Njegovom uzor kreposnoga života. Živimo u ljubavi, umrimo u ustrpljivosti, pak ćemo postići plaću izabranih.

III. Pomislimo nadalje, da naša savršenost sastoji u nasljedovanju Spasitelja. Ona je stvar savršena, koja se potpuno podudara sa svojim pralikom. A budući da je Spasitelj naš sama savršenost, to je čovjek u toliko savršen, u koliko naliči Spasitelju, tomu praliku našemu. Čovjek bijaše stvoren bez pogriješaka i u prvotnoj pravednosti, jer je bio stvoren na priliku Božju. Čista je prilika Božja Njegov Sin. Stoga je postao Sin Božji čovjek, a ne koja druga bož. osoba, jer On bijaše uzor, oblik i pralik našega stvaranja; potom je morao On da bude uzor, slika i pralik našega obnovljenja. Rukotvorina se naime, kad se poremeti i kad se ruši, ima obnoviti prema uzorku po kojemu je učinjena. Slika je samo tad obnovljena, ako je nanovo učinjena prema svojem prvom obliku.

Moramo se upriličiti prema našem Spasitelju, na čiju smo sliku u početku stvoreni. U tom upriličenju, u toj sličnosti sastoji svetost i savršenost naša.

*

Reci sada, smrtniče! zar ne želiš postati savršen? Osjećaš li da srce tvoje nije ganuto od svete požute? Želiš biti sličan onim ljudima, koji kod drugih uživaju dobar glas, kako da onda ne bi želio sličan postati Spasitelju, koji je najsavršeniji, kojemu se svaki čovjek divi? Nije li najveća čast, biti sličan samome Bogu? Zar ne ćutiš nikakovu ljubav prema onome, koji je tebe ljubio do smrti? Ako imade tako bijednih ljudi, koji se ponose, ako posjeduju pogrješku svojega poglavara, zar ćeš se ti onda stidjeti, kad nastojiš da budeš što sličniji Onomu, koji je sama savršenost? Kako možeš gojiti nadu, da ćeš postići kraljevstvo nebesko, ako ne nalikuješ prvomu od izabranih.

O. Hinko, franjevac:

Papa Siksto V.

5. General, biskup, kardinal, papa.

Kad su poslanički poslovi u Španjolskoj bili najpovoljniji, pronio se tužan glas, da je Pijo IV. zamijenio zemaljštinu s vječnosti. Montalto imao bi i sada povod da se žalosti, kad ga nebi krijepila i tješila nada, da će Aleksandrinus postati papom. On se za nj molio Bogu. Isto tako molio je i svoje prijatelje, da se kod sv. mise u „Memento“ za nj pomole.

U ovo vrijeme saznao je također za smrt svoga generala oca Avosta. S velikim čeznućem očekivao je iz Rima vijesti, tko je izabran papom. Napokon dođe vesela vijest — kardinal Aleksandrinus postade papom i uze si ime Pijo V. Novi je papa naskoro našao zgodu, da ocu Montaltu iskaže milost. Imenovao ga generalom cijelog franjevačkog reda.

Generalni je prokurator nagovarao i molio papu, da promijeni svoju odluku — ali badava — Montalto ostade general. Papa je dapače poslao brzog vijesnika, da mu uruči ovaj radostan glas

Montalto se upravo spremao, da sa svojim poslanikom otputuje u Rim, pa se s glasnikom sastao u pijemontskom (sjeverna Italija) gradiću Asti. Glasnik uruči Montaltu papino pismo, te mu smjesta čestita poradi imenovanja. Iza toga odvede papin poslanik generala u franjevačku crkvu predstavio ga tude samostanskoj obitelji i sam glasnim glasom zapjevao „Tebe Boga hvalimo". U počast novom generalu dao je poslanik sjajan objed.

Montalto se požurio u Rim, da se predoči sv. Ocu. Ovaj ga primi s velikim veseljem te se dugo s njim razgovarao o raznim poslovima.

Njegova braća, koja su mu u Rimu pribavila i gorkih časova, htjedoše sada sjajnim dočekom izbrisati uspomenu prošlosti. Dočekali su ga izvanrednim počastima i sjajem. Priredili su mu sjajnu povorku i najglasovitiji govornici slavljahu ga biranim riječima. Priredili su njemu u počast razne koncerte, na kojima su izvodili upravo za nj skladane nove glazbene komade. Na svim javnim hodnicima i mjestima, gdje su se braća sastajala, bile su pribite pjesme prigodnice u počast novom generalu.

Montalto je započeo svoju službu vizitacijom svih samostana, koji su se nalazili u crkvenoj državi. Svuda je nastupao strogo. Napose je kaznio onu braću, koja se nijesu držala zavjeta siromaštva. Od glavara tražio je u računima najveću točnost i jao si ga onome, koji je u tome pomanjkao. Radi te vanredne strogosti dobila su braća osobitu bojazan pa volješe biti podložnici, nego primiti čast poglavara. U travnju g. 1567. povratio se u Rim i pohrlio sv. ocu, da mu se pokloni i dade račun o svojoj vizitaciji. Papa je bio s njim veoma zadovoljan i pohvali njegov rad. Obasuo ga raznim častima, nesamo što ga imenovao viječnikom raznih kongregacija već i time, što si ga odabrao za svog izvanrednog ispovjednika.

Premda Montalto imadijaše obilno posla s upravom reda, na što je veći dio vremena potrošio, upotrijebio je ipak poput marljive pčele svaku minutu, koja mu je preostajala od njegovih zvaničnih posala u znanstvene svrhe. Napose je radio na „Komentaru sv. Ambrozija" (to je tumačenje teških mjesta), koji htjede što prije predati tiskaru i papi posvetiti. Nu mnogovrsni poslovi, koje mu je papa povjerio priječili su ga tako, da nije mogao pravodobno djela dovršiti.

Jedva bijaše dvije godine general primio je iznenada papino pismo, u kojem ga Njegova Svetost imenovala biskupom od sv. Agate. Kad je bio početkom godine 1569. posvećen za biskupa i htio ići u svoju biskupiju, zabranio mu je papa. „Vi morate ovdje ostati", reče sv. otac. „Vi ćete moći svojoj dužnosti i ovdje udovoljiti, ako budete posvetili svoje moći i sile službi glavara sv. Crkve". Montalto znadijaše dobro, što sv. otac s njim namjerava, pa je zato najpripravnije slušao. Uistinu Montalto se nije prevario. U prvom javnom konzistoriju zaogrnuo ga sv. otac grimizom, postao je kardinalom (1569.)

Kad se generalni prokurator zahvalio sv. ocu na počasti, što ju je redu iskazao time, što je Montalta imenovao kardinalom, odgovorio je sv. otac „Nijesam sigurno mogao ono neograničeno štovanje, koje gojim prema sv. Franji u većoj mjeri očitovati, nego kad sam podignuo jednog od njegovih sinova na kardinalsku čast".

Jer bijaše Montalto presiromašan, da živi doličan život prema svojoj časti, to mu je sv. otac podijelio godišnju penziju (potporu). Drugi kardinali i rimski velikaši poklonili su mu znatne darove.

Čudnovato kako je sada s grimizom zaogrnut promijenio čitavo svoje biće. Postao je ponizan, boležljiv i nikada nije pokazao svoje žestoke ćudi, tako da su mnogi mislili, da su mu miroljubivost, umjerenost i poniznost prirođene. Imenovane krijeposti očitovale su se navlastito u odjeći, vladanju i činima. Svi, koji su sada imali prilike, da dođu s njim u uži dodir, rekli bi da je postao posve drugi čovjek.

Pijo V. umro je g. 1572. Njega naslijedi kardinal Buonkompanjo, koji si uze ime Grgur XIII.

Ovaj papa bio je prije, kako već znadete papinski legat (poslanik) u Španjolskoj i najbolji prijatelj Montaltov. I kardinal Buonkompanjo se kao Grgur XIII. prema Montaltu silno promijenio. Prijašnje ljubavi je nestalo, a mjesto nje dođe neočekivana hladnoća. Kad mu je Montalto dovršeno svoje djelo o sv. Ambroziju posvetio, primio je posvetu doduše radosno, ali mu zato nije iskazivao nikakvog prijateljstva. Dapače oduzeo mu je i penziju, koju je još za pokojnog pape godimice dobivao. Nikada mu nije povjerio nikakve važnije službe. Za Grgurova pontifikata sprovađao je Montalto osobito skroman i umjeren život. U blizini crkve Marija Mađore kupio si malu kućicu, u kojoj je provodio gotovo pustinjački život.

Dne 10. travnja g. 1585. umro je papa Gregorije XIII. Dok su u deset dana nakon smrti, dokle je trajala pogrebna svečanost oni, koji su imali nadu da postanu papom, sa svojim prijateljima neumorno radili za sebe, Montalto nije nijedamput koraknuo, kao da se za izbor ni ne briga. Napose pričini se sada boležljiv. Na sve su druge kardinale računali samo na nj nije nitko pomislio, da bi mogao biti papa.

Bilo je 21. travnja na sam uzvišeni blagdan Uskrsnuća Gospodnjeg. Poslije svečane Mise pošli su svi izbornici kardinali u Konklave da biraju papu.

Među kardinalima bilo je unišlo više niti manje nego pet kandidata za papinsku stolicu. Kardinal Farnese bio na čelu prve stranke, kardinal Este druge, vođ treće stranke bio je Aleksandrinus, nećak pokojnog pape Pija V. Pročelnik četvrte stranke bijaše Altempo. Petu stranku, koja je imala toliko privrženika brojem kao sve četiri ostale vodio je kardinal Buoncompanjo, bližnji rođak pokojnog pape. U svemu bilo je četrnaest ličnosti, na koje bi izbor mogao pasti. Montalto nije bio u listini kandidata za papinsku tiaru.

Na uskrsni ponedjeljak pristupili su kardinali, nakon što su primili iz ruku kardinala Farnesia svetu Pričest k izboru. Kardinal Albano dobio je trinaest glasova. Bilo je premalo, pa se moralo po

drugi put glasovati. Dok su ostali kardinali postavljali razne kandidate, odlučiše kardinali Aleksandrino i Este, da će se zauzeti za Montalta. Taj boležljivi na oko kardinal činio im se najpodesniji za papu. Nadali su se, da će oni sami upravljati crkvom. Navečer istog dana dođoše k Montaltu i saopčiše mu svoj naum. Montalto, koji je radi svoje boležljivosti posve pao u zaborav, tako se prestrašio, da je pao u nesvijest. Kad je opet došao k svijesti odgovorio im je, da se ne usuđuje toliki teret primiti na svoja slaba leđa.

Kad su ga sokolili i pouzdanjem na Boga hrabrili, izjavio je konačno, da samo pod tom pogodbom prima najvišu čast u crkvi, ako mu obećaju, da će mu biti u pomoć i zajedno s njim upravljati Crkvom. Vi ćete imati auktoritet (dostojanstvo) i moć" reče im Montalto, „ja ću pako nositi samo ime i naslov".

Veselog srca ostaviše kardinali sobu Montaltovu i dadoše se odmah na sakupljanje glasova. Kod mnogih kardinala išlo je teško, kod nekojih lako kod nekolicine nikako. Osobito jaka bijaše stranka Santo Siksto; ako bude njega moguće predobiti za Montalta izbor mu je osiguran. I doista pošlo im je za rukom. Kad su stupili u kapelicu, da izvrše izbor, pograbi Santo Siksto desnicu Aleksandrina stupi s njim zajedno k Montaltu i grleći ga reče „Evo vam pape". Veći dio kardinala poveo se po njegovom primjeru i tako bijaše Montalto izabran papom već „per acclamationem et adorationem t. j. usklikom i poklonstvom.

Kardinal dekan (najstariji), koji je izboru predsijedao zapovjedi, da svatko zauzme određeno mjesto i pomoću glasovnice bira papu. Kad je Montalto vidio, da je dobio više od polovice glasova i da mu je izbor stalno osiguran, ne čekajući konca ustane iznenada, uspravio se i došavši na sredinu dvorane bacio je od sebe štap, na koji se opirao. Svima se pričinilo, da je mnogo veći, nego što bijaše prije, a koracao je poput muža od trideset godina. Kardinali su se čudili toj nenadanoj promjeni. Jedan je drugoga pitajućim okom promatrao. Kad je kardinal dekan vidio, kako se već gdjekoji pokajao, što je glasovao za Montalta, rekao je glasno „Samo polagano, da se ne dogodi kakova zabuna". Ali mu Montalto odvrati odvažno „Izbor je zakonit u svim formama". Nato je on, koji pred par sati ne mogaše jedne cigle rečenice progovoriti bez kašljucanja, mladenačko punim i jakim glasom zapjevao „Te Deum" (Tebe Boga), tako da se sve orilo po kapeli.

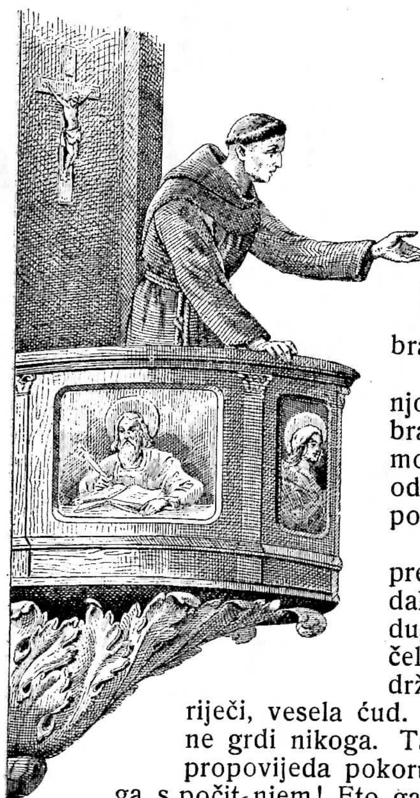
Evo ispunili su se zlatni sni, koje je Montalto u nježnoj mladosti sanjao. Moguće će se komu čudnovato pričiniti, što je sin poniznog asiškog ubogara hlepio za visokim častima, ali ako bolje promotrimo njegov život, vidjet ćemo, da nije bila slavohlepnost zadnji razlog njegovih djela. Ako bi tomu tako bilo, to se on kod mnogih mogućnika nebi onako strogo i samovoljno vladao, znajući dobro, da se time gubi njihova privrženost i ljubav. Također nigdje nijesmo opazili, da bi se radi koje visoke službe oholio, već je nastojao pred svim, da što savjesnije ispuni naloženi mu posao i dužnosti.

Mogao bih stoga ustvrditi, da pomisao da teži za vrhovnom vlasti u Crkvi Hristovoj nije toliko od njega samog proiztjecala, već mu ju udahnuo Onaj, u čijim se rukama nalazi sudbina pojedinaca. Ne tvrdim pako time, da je Montalto upotrebljavao uvijek najzgodnija sredstva da poluči svoju svrhu.

P. Aidan — O. Kapistran.

Konferenca za novake.

Dragi moji novaci! Posljednji puta dali smo se u duhu na put u Azis, da se upoznamo sa sv. Franjom. I ovaj puta, mili moji, putovat ćemo i opet i to pod vodstvom samog sv. Franje. Sreća i milost je to, da kao pratioci i poduke željni učenici smijemo ići s njim, kad on propovijeda pokoru, grješnike obraća, samostane utemeljujući, sakupljajući braću ide od mjesta do mjesta.

U dolini Porcijunkule držao je Franjo g. 1221. skupštinu svoje redovničke braće, sve ih je blagosovio, u koliko je mogao, i u Gospodu odpustio. I on sam ode na put. Brat Masej smio je s njime poći. U duhu hajdemo i mi s njime.

U grubom redovničkom odijelu stoji pred nama, pojasom se opasao, a sandale mu na nogama. Srednje je veličine, dugoljastog lica, čisto i ravno mu je čelo, umiljate i tamne oči, ljubezno mu držanje, prijazan razgovor, jednostavne riječi, vesela ćud. On je vazda ravnodušan, ne srdi se, ne grdi nikoga. Tako ide pred nama brat Franjo, da propovijeda pokoru, postrance mu brat Masej. Slijedimo ga s počitanjem! Eto ga u neki grad. Već se doznalo, da se Franjo približaje. Svećenstvo mjesta ide mu ususret, zvona zvone, muževi i žene, dječaci i djevojke trgaju granje i pjevajuć polaze svecu ususret. Na otvorenom mjestu stane Franjo propovijedati. Govori tako jednostavno, priprosto, al pun vjere, pun ljubavi, upravo onako, kako mu je bilo u srcu. Njegove riječi dopiru do srca. On oduševljava. On privlači. Ljudi hoće da idu s njime, da ostave svjetske radosti i užitke, te čine pokoru; tko može, u redu; tko ne može u red, u svom svjetskom stanju i zvanju.

Sličan uspjeh postizava u svakome mjestu. Svagdje ga sa slavljem primaju. Nastaje vjerski pokret među narodom od sela do sela, od grada do grada, valovi oduševljenja sve se više dižu. Doista dirljiv prizor.

Franjo se približi gradu Alvianu. Narod se skuplja. Franjo i brat Masej postave se na trg i glasno pjevaju psalme. Al narod je htio, da ga čuje propovijedati. Nu Franjo, ma koliko se naprezao, da propovjeda, ne može, jer su se tolike lastavice skupile na trgu i tako glasno cvrčale, da Franjo jednostavno ne može propovijedati. Tad se milim svojim pogledom okrene k njima i sasvim nježno reče „Moje sestrice lastavice, čini mi se, bilo bi vrijeme, da ja dođem na red. Vi ste već dosta toga kazale. Sad čujte riječ Božju i dok ja govorim, vladajte se tiho i mirno". I lastavice zašutješe, Franjo propovijeda vatreno, apostolskom revnošću, serafskim žarom. Narod bje zapanjen već poslušnošću lastavica, a još više ga oduševila riječ Franjina. Stanovnici grada Alviana hoće da ostave domovinu, pak da idu s Franjom u samostan. Nu mnogi ne mogu, oženjeni su i imadu obitelji. Sasma žalosni dolaze k Franji „Što da mi počnemo? S vama ne možemo, recite nam, što nam je činiti, da lakše spasimo dušu?" Franjo odgovara „Ne prenaglite se! Ja ću vam propisati, što imate činiti za spas duša svojih". Zasada daje im Franjo stalne opomene, al u srcu odluči, utemeljiti novi treći red, naročito za one, koji ostaju u svijetu. Množina svijeta je kliktala od radosti. Mnogi znade naizust usmene Franjine poduke. Još nijesu imali stalna redovnička pravila, al osjećaju da spadaju u veliku obitelj, kao djeca jednog oca.

Franjo ostavi Alviano i polazi u Fiorencu. Mnogi Fiorentinci hrle pred njega i mole, da ih primi u „treći red". Franjo se nije mogao više protiviti. Sakupi muževe i žene u društvo. Njihovo crkveno središte jest crkva „San Martino". Najviše su se vježbali u ljubavi bližnjega, izbjegavali zlobne razgovore, sami među sobom sakupljali dobrovoljne prinose i sagradili bolnicu i ubožište. To je život prve trećoredske zadruge.

Al Franjo ne ostane u Fiorenci, već pođe dalje u Sienu. Pješački put vodi ga kroz gradić Poggibonsi. Tu susretne svog nekadanjeg druga i prijatelja Lukezija trgovca, koji je prije volio novac, ali je svoje mišljenje promjenio, a sad sastavši se s Franjom bio duboko ganut, zamoli savjet, kako bi mogao svoj život promijeniti. Franjo mu savjetuje, da stupi u treći red i time da se priključi velikom mnoštvu oduševljenih kršćana. Lukezije pade Franji pred noge i zamoli na očigled velikog mnoštva naroda odijelo trećeg reda. Odloži svoje lijepo odijelo i dobije od Franje pepeljasto, priprosto odijelo i uzlati pojas. To je prvo oblačenje u treći red, za koje znademo.

Iz Poggibonsia ode Franjo i povuče se u samoću. Ali vjerski pokret, što ga je pokrenuo, nije prestao. Na mnogim mjestima nastala su udruženja svjetskih ljudi, koji su primili trećoredsko odijelo, koji su poznavali nauke sv. Franje; koji su htjeli ozbiljno živjeti po primjeru sv. Franje i kako sveta vjera kršćanska propisuje. Tu je evo „treći red" oživotvoren.

Sad je sv. Franjo pomišljao i na to, da redovničko pravilo za trećorece točnije ustanovi. To on čini u društvu sa svojim prijateljem i zaštitnikom kardinalom Hugolinom. Njemu povjeri Franjo, što u duhu zamišlja. Hugolin to vlastoručno piše i stavlja svoje primjedbe. Nažalost, tog prvobitnog pravila trećeg reda više nemamo, ali kao pratioci na putu sv. Franje, mi smo sasvim jasno vidjeli, kako je „treći red" nastao, što on hoće, što je trećoredac, kakvom revnošću novaci u „trećem redu" nasljeduju sv. Franju: ujedinjenje kršćana, koji u svijetu živu, ali nijesu od svijeta; koji nauke i pravila života evanđeoskog provađaju u svagdanjem životu; koji puni svete revnosti hoće više činiti, negoli se strogo traži: nesamo grijeh izbjegavati — dobro činiti, kreposno živjeti; nesamo zabranjene i griješne užitke izbjegavati, već i suvišak dozvoljenog; radosnim srcem, cijelom dušom, svetom radošću živjeti kao djeca oca nebeskog.

Taj vjerski pokret u narodu nije naravno pozvanim pastirima u dušobrižničtvu, biskupima i papi, ostao sakriven. Oni su poznavali njegov postanak, njegov razvitak; oni su se morali izjaviti za nj ili proti njemu. Svetac ga je proizveo, a crkvena vlast potvrdila je život i pravilo „trećeg reda". Jasno je, da je „treći red" u svoje prvo vrijeme nosio značaj XIII. stoljeća. Crkvena je oblast kroz stoljeća bdjela nad njim. Lav XIII. prilagodi ga duhu vremena. Ako je sadanje trećoredsko pravilo po riječima malo drukčije od prvobitnog pravila iz XIII. stoljeća, duhom je ono ipak isto. A duh je sv. Franje bio, koji je vjerski pokret u narodu proizveo. Duh sv. Franje jest i ostaje nutarnja snaga „trećeg reda". Gdje vlada duh sv. Franje, tamo cvate treći red. A tko hoće da bude dobar trećoredac, taj prati duhom put i mjesto utemeljenja trećeg reda; proučava sv. Franju; udiše njegov duh; biva iznutra drugi čovjek; živi ozbiljnim kršćanskim životom. Duh je, koji oživljava. Duh je sv. Franje, koji trećorecima zapovijeda i daje život.

Dragi novaci! Prije negoli se s našim praocem Franjom rastanemo, pomolimo mu se ovako „Sveti oče Franjo, tvoj duh neka sađe nad nas!"

† Prof. *Robert Pinter.*

U veče...

Sutonom — u tihoj polutami —
Kad Te zvono pozdravlja u mrak,
Bliži mi se duši lik Tvoj sami,
Sjajan kano s lica Božjeg trak.

Tada čeznem od ljubavi boli,
Poljubim da Tvoga plašta kraj:
Al' ne mogu, pritišti me doli
Mojih krivnja mnogi zemlje vaj.

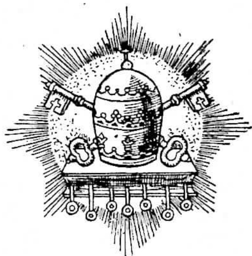
Skrušenošću zato molim Ti se gore
De! ne prezri moga srca plam;
S njim čeznuća zal'jeva me more
Za Tobom! Ti ljubiš me, ja znam.

Ti me gledaš samilošću tako,
Kano da Te dira vapaj moj:
Ja od ljubavi bi zato plako,
Meni stvara nebo pogled Tvoj!

Daj mi, daj, da lik Tvoj čisti, sveti
Nada mnom svud ima svoju vlast;
Tvoje oko budno dok mi sv'jeti,
Djevo, Majko, dotle ne ću past!

Rosanda:

Dva kraljevstva.

Među nama na zemlji ima otajstveno kraljevstvo. Obavija ga sjaj, koji silazi s neba. U njem rastu sreća, zadovoljstvo i mir. U njem vlada povjerenje, iskrenost, i sve vrline a sve kruni ljubav, koja je zakon tom kraljevstvu. U njem je svaka želja: ugodna i sigurna nada, svaka trpnja: cvijetak pokore, svaka suza: plod nutarnjeg pregaranja! Lice njegovih stanovnika uvijek je mirno i veselo; pogled visoko uzdignut, a s čela im bliješti znak, po kom se poznaju! Oni su sretni i onda, kad ih bolovi tište, jer poznaju Istinu i imaju vjeru. Ponositi su kao pobjednici, jer je njihova Istina poništila zloduha opačine! Zadovoljni su, jer živu u zemlji obećanja iz koje će prijeći u blaženu vječnost!

Napram ovom kraljevstvu uzdiže se drugo: oholi grad, kojim ne zamnijeva glas Istine, koju je on odbio. Njegov veliki, ali tužni ulaz ne krasi križ. To je Babilon, kraljevstvo oholosti i opačine! A Bog, čija se neizmjerna ljubav prignula do najzapuštenijeg siromaška, označio je svojim prokletstvom čelo njegovih bezumnih građana!

Oni traže na njihovom nebu sjaj voditeljice; na pustoj stazi žaru i miris nježnoga cvijetka; izvor svježe vode, među strmim klisurama! Laska im gdjekada koji varavi sjaj, koji ih opet ostavi jače zapuštene! Njihovo srce nema mira ni zadovoljstva, ne osjeća bratske ljubavi; oko im ničesa ne opaža; koljena im klecaju, a česti drhtaji, što im struje bićem, čine, da sumnjaju i o svojim umnim sposobnostima. Smiješak ne osvjetljuje nikada njihovo lice, i ne poimaju ugodnosti dobra!

Često vide na svetom brdu, visoki znak, kojeg ne obara ništa, koji slabi sumnje i gromove i tupo zure u nj ... Križ! A večernji vjetrić noseći njihovo jaukanje, leti i struji oko svetog drva, noseći babilonskim očajnicima mio glas, koji ih pozivlje:

— Oh, dođite, dođite, vratite se k nama! Mi imamo izvora, što svaku žeđu taže; milovani smo laganim povjetarcima milosti i na svakom koraku nalazimo cvijeće predanja i volju našega Vladara! Jedna bratska, nježna ruka milo nas podržava, a žarko sunce vjere osvjetljuje nam i utire stazu. Nježno, ugodno pjevanje, kao ono anđeoskih kora, dopire nam do uha iz dalekih krajeva neizmjernosti. U svečane dane imamo gozbe, koje zadovoljavaju i pune naše duše; koje uzdižu put zvjezdanih krajeva, dižući se poput orla sve više i više ... Dođite, dođite i vi, i vas naš Gospodar pozivlje na Gozbu Istine i Ljubavi, na kojoj ćete odahnuti; život, slobodu, mir i svjetlo ćete naći!

— Pustite nas — odvraća im Babilon — razum je naš oslon, mi ne tražimo vašega Boga, ne trebamo ga, ne vjerujemo!

I koracaju dalje stazom tmine i grijeha uz tamni bezdan, ispitujući noć sumnja i padajući sve dublje u kal, uvijeni u svoje ništavilo!

No nijesu svi jednaki, ima ih koji se odazovu glasu Istine te se pobijeđeni predavaju kličući „Evo nas!"

Raskriljenim rukama dočekuju ih stanovnici dobrog kraljevstva, pak im kažu „Dođite, dođite, prigrlit ćemo vas rado. Uvijek imamo praznih mjesta za one, koji hoće k nama. Vrata su otvorena do u najzadnju uru! Ne oglušite se glasu Božjemu, primite krst, postanite ponizni, bit ćete veliki! A one tajne, koje ne razumijete sada, razjasnit će vam ih stranice knjige Lubavi!!

Rosanda:

4. Listopada.

Zasinulo listopadsko sunce
Zlato svoje po zemljici lije,
Anđel Božji k Porcijunkuli hiti
Jerbo ondje, veli svetac mrije,
Bolno ptice zapjevale male,
I na jata oko crkve pale.

Braću dragu, milo svetac tješi
Što se uz njeg nježno sakupila,
Samrt čeka, radosno joj kliče:
„Dobro došla, moja seko mila!"
Slušajući muku Isusovu
Nebom mijenja, griješnu zemlju ovu.

Brojnoj djeci, što te danas mole
S neba svrni oči, Franjo sveti,
Uputi ih, da ne skrenu s staze,
Koju im je kazo Razapeti.
Pak će sretni zagovorom tvojim
Stići raju, cilju, željam svojim!

Je li treći red i za odlične.

Usudila sam se Gospođu S. nagovarati da stupi u treći red. Smionost je po mom sudu druga krepost prave revne trećoredice. Prva je dobra volja. Bez smionosti nema revnosti. Treba, istina i razbora, ali ne smije se opet ni tude pretjeravati. Ljudi, koji su previše oprezni, te prerano vide sve moguće i možebitne poteškoće, razne neznatne okolnosti, mogu biti dobri savjetnici — dok ih se ne traži da što sami odluče, — ali ne će doći do prave i djelotvorne revnosti. Kod njih se uvijek bori strah s dobrim željama njihovog srca. Tko se previše na sve obazire, ne usuđuje se da išta pokuša, a tko ništa ne kuša — ništa ne postigne.

Ja sam učinila doista smion pokus ponukavši gospođu S., da stupi u treći red.

Dobra je to gospođa, pobožna, pristupa često k stolu Gospodnjem, velikodušna, kad se od nje ne traži drugo, nego da kojoj dobroj svrsi pomogne svojim novčanim prinosom. Stroga je sa samom sobom, škrta sa svojim vremenom; vjerna braniteljica svojih gospodskih običaja — u pravom smislu riječi gospođa. To bi bio kratak opis, buduće „žrtve" moje revnosti.

Ja sama ne znam, kojim smo se putevima Providnosti sprijateljile. Kad sam vidjela, da ona voli moje društvo, jednog lijepog dana izađem s pitanjem, koje sam već dulje vremena čuvala u svojoj glavi:

„Zašto ne bi Vi, gospođo, stupili u treći red?" To je bilo upravo jednog jutra, kad se ona pričestila zajedno sa svojom sluškinjom.

„On je previše ispunjen nižom klasom ljudi". Jamačno nije baš vagala svojih riječi.

„Dopuštam, odgovorih joj ljubazno, da se ova jedna od najboljih zadruga kršćanskih sastoji kao i samo kršćanstvo iz ljudi raznih staleža. Sv. Franji se nije činilo zgodno da koji stalež isključuje, kaošto to nije činio ni Gospod naš Isus Krist".

„O ja ih vrlo cijenim i rado priznajem, da sam manja od svih članica trećeg reda. Ali Gospodin Spasitelj ne traži od mene, da se odrečem svoga položaja, te se družim s osobama, koje nijesu izobražene, koje nijesu moga staleža. Ne traži od mene, da se družim s onima, čiji je način života toliko različan od mojega, koje drukčije misle i sude, nego ja; među kojima ja ne ću biti drugo nego tuđinka? Zar ne stupaju u treći red poglavito ljudi iz nižih staleža?"

„Ne ću da Vam odmah protuslovim, gospođo! Mislim ipak, da vam moram to razjasniti, premda već vaš „poglavito" dopušta, da se mogu i osobe iz otmenijeg društva pridružiti članovima trećega reda. Osim onih klasa, što ih vi nazivate nižima — kršćanstvo ih baš previše strogo ne odjeljuje — osim tih klasa imade ih i to veliki broj iz odličnih, dapače najodličnijih staleža. Zar vam nije poznato, da je sv. Otac trećoredac, da je Preuzvišeni gospodin nadbiskup, više kardinala, biskupa itd.

„Ah, to je nešto sasvim drugo; oni su ljudi crkveni, a mi svjetovnjaci . . .

„A stočetrdeset okrunjenih glava, koji su bili članovi trećega reda, kraljevi, carevi, kraljice, kneginje, učenjaci, umjetnici . . .

„Ali, molim Vas! Vi sve to meni nabrajate iz davne povijesti. Ta mi smo u dvadesetom vijeku".

„Istina mi imademo rijetko priliku da saznamo, koje su osobe iz viših krugova u trećem redu, jer nemaju razloga, da ističu svoj treći red pred ponosnim svijetom, koji ih ne bi shvatio. Ipak se dogodi da čujemo više puta za smrt koje osobe iz odličnog staleža, pa i svjetskih velikana i onda saznamo da je bio trećoredac, kao što na pr. pokojni nadvojvoda Franjo Ferdinand i njegova plemenita i odlična supruga. Imade ih dakle i u naše vrijeme.

A napokon, nijesu li uopće svi kršćani sljedbenici onoga Isusa, koji je krotka i ponizna srca? Zar stoga, što i vaša sluškinja pristupa često k stolu Gospodnjem, vi manje cijenite sv. Pričest. Jer ona ide u koji stalan sat na sv. Misu, zar ćete se vi ustručavati, da i vi budete nazočni uza nju".

„Ta vi dobro znadete, prekine me ona, da . . ."

Jest, ja sam vas vidjela jutros. A da li ste vi vidjeli, da je bilo malo gospođa oko nas, nego sluškinje, kaošto i vaša, radnici, koji činovnik, jednom riječju oni ponizni i maleni, koji su ljubimci Srca Isusova. I vi nijeste ni opazili, da ste se umiješali u niže slojeve ljudi".

„Nijesam pravo uradila — reče ona iskrenom prostodušnošću, koja mi se svidjela — sada vidim, da sam vas uvrijedila, jer nijesam znala da ste i vi trećoredica".

„Jesam, ali i veći dio onih, koji su se danas s vama zajedno pričestili su trećoreci.

„Zar i gospođa F. i gospojica M?"

„Jest! Zašto ne?"

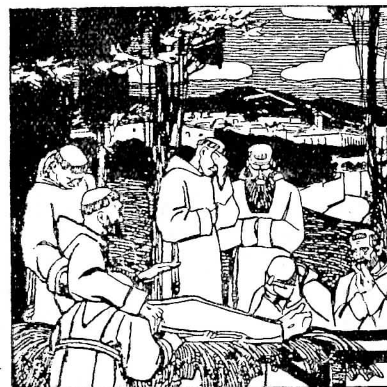
„Ah, to si nijesam mislila".

„No ja ne ću da ikoga silim, nego ako izvolite povesti ću vas slijedeće nedjelje na skupštinu pak ćete vidjeti, da u trećem redu, baš kao i u kući Božjoj i kod stola Gospodnjega, premda su zastupani svi staleži, nema nipošto zbrke i mješavine. Uz dužno štovanje svačijeg položaja i staleža, vlada u njem bratska ljubav i jedinstvo u svemu, što je lijepo i dobro.

O. Antun Krile:

Smrt našeg serafskog patrijarhe.

O kako je krasna, o kako je divna smrt pravednika! Takovom smrću umre utemeljitelj našeg reda sv. otac Franjo.

Već bijahu prošle dvije godine da je naš sveti patrijarka bio primio svete rane na brdu Alverniji, kad najednom počne osjećati, da mu se brzo približava zadnji čas, gdje se i on poput svakog smrtnika, imao rastati s ovom suznom dolinom. Nalazeći se u to vrijeme naš svetac u gradu Asizu i videći, da mu se sa svom brzinom približavao čas, kad je imao svoj duh predati Bogu, a tijelo zemlji, zamoli svoju redovničku braću, da ge prenesu u samostan sv. Marije anđeoske. Taj se nalazi

u dolini ispod grada Asiza. Udaljen je dobra pol sata od grada. Želio je, da se na onom mjestu njegova sveta duša odijeli od tijela, gdje je bio zadobio duh milosti gospodnje. Braća doista ispune želju svom bolesnom ocu. Kad je naš svetac stigao s pratnjom do podnožja grada, zamoli ih, neka stanu i neka ga okrenu licem prema gradu. Uzdigne se malko iz postelje i izusti ove dirljive riječi „Blagoslovljen budi, o sveti grade, jer će se u tebi i po tebi mnoge duše spasiti. U tebi će živjeti mnoge sluge Božji. Mir tebi!" Ovo izrekavši isuzi obilne suze.

Jednog dana naloži Franjo svoj braći samostana Porcijunkule, da se sakupe u njegovu ćeliju. Teškom mukom podigne umornu desnicu, blagoslovi ih, prekriži komad kruha i razdijeli ga među njih u znak jedinstva i sloge, koja mora da među njima opstoji. Taj postupak svečev gane svu braću do suza. Nakon kratkog počinka dade im napisane zadnje svoje opomene kao svoju oporuku.

Bilo je uprav 3. listopada. Sunce je bilo na zapadu. Dubok mir i tišina vladahu nad asiškom okolicom. Ptičice su mirno lijetale nad Gospinom crkvicom i nad siromašnim ćelijama redovnika. Od časa do časa čulo bi se u daljinu blejanje ovčica, a katkad bi se oglasio sa svojom rikom i vol, koji je mirno pasao na širokoj livadi kod Rivo Torto ispod brda Subasija. Zvono sa zvonika sv. Petra u Asizu pozivalo je sa svojim debelim zvukom sinove sv. Benedikta na crkvenu molitvu „Kompletorij." Već slabe sunčane zrake davale su svoje zadnje poljupce Porcijunkuli, kad u Franjinu sobicu uljeze sestra smrt, ali ne odjevena u smeđoj odori već u bijeloj, sa slatkim posmjehom na licu poput arkanđela nosioca mira!

Braća klečahu oko postelje umirućeg Oca i u muku plakahu. Tad će im sv. Patrijarka. „Kad me vidite pri kraju života, onda me položite na golu zemlju, a kad se moja duša ocijepi od tijela, ostavite me u onom položaju toliko vremena, koliko bi trebalo, da se prevali jednu milju puta". Uzeše ga s velikim počitanjem poput Josipa arimatejskog, Nikodema i Ivana apostola pri pokopu Isusovu i položiše ga na golu zemlju. Tom potresnom prizoru prisustvovaše i ona plemenita i uzorna trećoredica Jakobina Settesoli. Plačući pala je i naricala za onim, kojeg je ona poput svog rođenog sina ljubila i štovala.

Neki brat željan obilna Franjina blagoslova ovako reče svojem umirućem Franji „Oče, blagoslovi još jednom tvoje sinove; oprosti im uvrede i pomanjkanja." „Sinko moj" — odgovori mu svetac umirućim glasom — „Bog me zove k sebi, a ja koliko je do mene, opraštam svoj braći nazočnoj i nenazočnoj sve njihove grijehe i pomanjkanja. Ovo im saopći od moje strane." Celano kaže, da je Franjo ovim blagoslovom smjerao i na svu onu braću, koja su tijekom vijekova imala stupiti u njegov red.

Sveti patrijarka ležaše gol na zemlji a prekriženim rukama na prsima, kad se najednom prenu kao iza dugog sna i stane se ovako opraštati od svoje mile braće „Zbogom, sinci moji, zbogom! Živite u strahu Božjem i u njemu napredujte. Približava se vrijeme napasti

i jada, ali sretan i presretan svaki onaj, koji između vas ustraje na započetom putu. Ja skoro odlazim k Bogu, čijoj vas milosti preporučujem." Brat Leo i brat Anđeo zapjevaše pjesmu „Bratu Suncu" i „Sestri Smrti", znajući da mu se te pjesme veoma sviđaju. Zadnja njegova molba bila je, da mu se čita muka gosp. našega Isukrsta po Ivanu. Pomnjivo je slušao i pri tom ronio krupne suze. Zgodno opaža Pavao Sabatijer, da su duboki utisci, što u nama ostavlja čovjek, kojeg motrimo na smrtnoj postelji, ali da je smrt pravednika najpotresniji „Uzgor srca" što se može ikada čuti na zemlji.

Franjo je promuklim i umirućim glasom molio „Glasom svojim zavapih k Tebi, o Bože, glasom svojim Tebe sam, o Bože, molio." Tako izmoli naš svetac cijeli psalam 141., sjedinjujući svoj glas s okrunjenim prorokom, koji šalje Bogu svoje zadnje uzdisaje; „Izbavi dušu moju iz tamnice, da mogu slaviti tvoje sveto ime. Pravednici me očekuju, da vide nagradu, koju si mi pripravio." Već su se bila sva otajstva ispunila na Franji pak netom svrši ovaj zadnji stih psalma u noći između 3—4 listopada, ona velika duša asiškog siromaha ostavi ovu suznu dolinu i uljeze u svijetlost Božju, dok brat tijelo usne spokojno u Gospodu!

Netom je Franjo ostavio ovu suznu dolinu, začuje se najednom cvrkutanje ševa, kojih veliko jato doleti na krov svečeve sobice. Premda ove ptičice po naravi vole svijetlost dana, a zaziru od noćne tmine, ipak ptičice ustadoše kao da im je neki tajanstveni glas govorio, da se brat Franjo preselio u vječnost. Ševe koje je on tako svesrdno ljubio, doletješe na krov njegove sobice, da mu po zadnji put pjevaju svoju pjesmu svjedočeći sa svojim pjevanjem onu slavu, u kojoj se već veselio njihov otac, koji im je više i više puta sa svojim slatkim podsmjehom i nježnim glasom govorio „Sestrice ševe, blagoslivljajte Gospoda!"

Ovako svetom i zavidnom smrću umre patrijarka bezbrojne obitelji svojih triju redova, koji je u svemu jedino Boga tražio. Doista dragocjena je smrt svetih pred Bogom! — Slijedimo i mi, braćo stope našeg svetog utemeljitelja, pak ćemo imati smrt sličnu njegovoj i postat ćemo dionici one slave, koju on već odavna uživa na nebesima.

Nova legenda (sveta priča) o sv. Franji.

Dragocjen je vijenac priča što nam ih o sv. Franji pripovijedaju. „Cvjetići" iz 15 stoljeća. Taj je vijenac pomnožan novim cvijetkom, na koji je naišao Pavao Sabatier, odlični istraživalac sv. Franje. Legenda nam pokazuje sv. Franju na prosjačkom putu. Iz nje se može upoznati duboku srdačnost njegova kršćanskog čustva, a glasi ovako „Kratko vrijeme nakon što je bio red osnovan, pođe jednoć sv. Franjo s časnim ocem Bernardom,

najstarijim članom družbe svoje u neki grad da prosjače. Umorni sjedoše obojica usput na jedan kamen. Ali potreba da se nahrane sve je očitije provirivala na lice te dvojice siromaka Kristovih. Zato reče sv. otac svome drugu „Mi ćemo se, o dragi moj brate, ovdje sastati čim sakupimo milostinju, koju će nam dati dobri Bog.“ Dogovorivši se rastanu se obojica, te zakroče kroz ulice i trgove. Kucahu na kućna vrata. Prekoračivahu pragove i primahu milostinju puni pouzdanja. Ali brat Bernardo, skršen od umornosti i gladi, nije ništa sačuvao već je pojeo darovane komadiće i odreske i ostatke od kruha, čim mu ih je tko dao. Ništa nije imao, kad se povratio na dogovoreno mjesto. Kad se pak povrati i sv. Franjo, noseći sa sobom naprošenu milostinju, pokaže je svojemu drugu, rekavši „Velika je milostinja, brate moj, što mi ju je udijelila providnost Božja. Kažide i ti, što si dobio, pak ćemo zajedno potrošiti u ime Božje“. Brat Bernardo, baciv se smjerno pred noge pobožnog sveca, reče „Sveti oče, priznajem grijeh svoj, ništa nijesam donio sa sobom od dobivene milostinje, već sam sve pojeo, što sam dobio; jer sam već mislio, da ću od gladi umrijeti“. Svetac od radosti zaplače i zagrliv Bernarda, usklikne „O dragi moj sine, moram priznati, da si sretniji od mene. Ti si se potpuno držao Evanđelja te nijesi ništa sabirao i stavljao na stranu za sutrašnji dan, već si misli svoje upravljao na Boga“.

Molitva i pobjeda!

Puk je kršćanski također u ovome svjetskom ratu divno razumio i na sebe preuzeo zadaću i dužnost: molitvom stjecati pobjede. A s kakvim se to uspjehom zbilo, uče nas ovi primjeri: Na 25. ožujka držala se u Maria-Zell-u prozbena procesija s milosnim kipom Majke Božje. Nuto, naši hrabri soldati pobjedonosno suzbiše u Karpatima napadaje ruskoga mnoštva. — Četrnaest dana iza velike prozbene procesije, što se obdržavala dne 18. travnja u Beču, probili su (naši) neprijatelja kod Gorlica. — Doskora iza molitvene svečanosti ratne, koja se obavila u Budimpešti, bio je Pšemisl natrag naš, te je Tijelovo 3. lipnja bilo za čitavu našu domovinu veselje i pobjedna svečanost. Gotovo u isto doba s onim jurišem molitvenim, što su ga držali u Ljubljani, iznova je bio neprijatelj natrag potjeran, i daleki krajevi postadoše oslobođeni. — Dne 20. lipnja u Konopištu su djeca ubijenoga baštinika prijestolja i njegove ubijene supruge u gorljivoj molitvi vapila za Božjim blagoslovom oružju našemu — i gle na 23. lipnja naše su čete ušle u Lavov. A operacijama (poslovima) je rukovao kao šef (glava) generalnoga stožera oficir, koji je pripadao najbližoj okolini nadvojvode Franje Ferdinanda.

Uistinu, molitva pomaže i danas jošte pobjede stjecati. Ne ćeš li i ti biti neutrudljiv molitelj za pobjedu domovine.

Iz njemač. časopisa „Sankt Bonifatius“, koji izlazi u Pragu.

Radetzky o svećenicima.

Taj feldmaršal, na koga nas u svibanjskome manifestu sjeća naš kralj, jer je habsburšku monarhiju proslavio na bojnom polju, bijaše uvjeren katolik. (Rodio se 2. studenoga 1766., umro u 92. godini dne 5. siječnja 1858.) Jednom se sreo s vojničkim biskupom, pa se među njima raspreo ovaj razgovor:

Josip Radetzky „Ja rado gledam, kad moji vojnici poštuju vjeru. Samo ih religija (vjera) može jačati u njihovu oštrome vršenju dužnosti, i dati im posvemašnju odanost u volju Višnjega i u njima ugušiti ideje (misli) revolucijske (prevratne) stranke“.

Biskup „Preuzvišeni, Vi ste svojim slavnim pobjedama uvelike poslužili poretku po Evropi, učvrstili prijestolje i ugušili revoluciju“.

Maršal će smiješeći se „Da, spolja; ali unutra dalje živu ideje u potaji. Vi znate priču o onome šegrtu na lađi, koji je stvorio strahovitu ružnu i ujedno zlobnu sotonsku odluku, da će potajno prošupljiti lađu, da se osveti momčadi, koja je s njim surovo postupala. Sa svakim udarcem (čuškom), što ga dobije, raste njegova mržnja. Ali on ugnjetava zlovolju u sebi, zalazi neopaženo u najdonji prostor lađe i radi da izvede svoj plan (osnovu). Sa svakim se danom približuje kobni čas, kada će potonuti neprijatelji njegovi. No ne će on, da se to zbude u oluji, već u vrijeme, kada se na lađi bude slavila vesela svečanost. Tada on sađe, zadnji put lupi nogom o slabu stijenu lađe — voda navrije unutra i snažna lađa potone u dubinu morsku. Tako, biskupska milosti, pričinjava mi se također današnje stanje država. Izvana može zaista soldat održati poredak, ali unutra su tvrđave raskopane, a tuj može pomoći samo ćudoredna moć, Crkva po svećenicima. Ideje se mogu samo opet idejama pobiti. Svećenici i vojnici moraju jedni druge podupirati. Vojnik je određen, da čuva spoljašnji red, svećenik je određen, da čuva unutarnji red. Obojica zajedno pripadaju kao tijelo i duša“.

Biskup će oduševljeno „Lijepa misao. U službi vojnika i službi svećenika vlada također velika sličnost. Obojica obriču posluh, obojica strogo slijede disciplinu (zapt), obojici je nalog nešto veliko, kod obojice vlada zborni duh. Ordinacija (zaređenje) zove se posveta svećenika, Ordre komanda je zapovijest, kojoj se vojnik bezuvjetno pokorava, red uzdržavaju obojica, red (Orden) je odlikovanje, koje urešava viteškim dostojanstvom, a znak za to jest križ“.

„Da“, nastavi Radetzky, „križ i mač, to su našem vremenu sredstva za pomoć“.

„Vidite tamo onoga čovjeka, koji eno sred vreve ljudske kroči u grad? Svećenik je. Jedni ga opsipavaju porugom, drugi ga susreću s poštovanjem. U tišini, osami i zabiti teče mu život, ali taj je život posvećen tomu, da se dadu pouke o velikim idejama kršćanstva, da se tješe siromasi, da se jačaju umirući".

„A vidite onoga drugoga čovjeka, kako isto tako jednostavno i priprosto koraca? Vojnik je. I njega progoni rug na jednoj strani, a slijedi ga štovanje od drugih. On ide posred mnoštva pučkoga, a da se među njih ne miješa, i nosi spis, to je nalog, Ordr, koji bi on branio s pogibijom svoga života. Obojica, svećenik kao i vojnik, obriču strogu poslušnost, samozataju i samoprijegor sve do na smrt".

Eh, da i drugi časnici i vojnici ovako misle, ćute i govore o svećenicima katoličkim, tad bi drukčije bilo u Evropi!

Rosanda:

Znameniti dan.

— Pjesma u prozi. —

Priroda je tonula u dubokom miru.

Nešto tajanstvena, neshvatljiva izpunjalo je prostor pod nebnom modrinom kao da njim prolazi anđeo preteča velike novosti.

Zemlja je plivala u zlatu sunčeva sjaja, dok je s nje put modrina hitio radostan genij (velikan, uzor) ljubavi bratske. U srcu njegovu bijaše veliko veselje!

Doline plodovite Umbrije primale su topli žar sunca i izvijale miris zvojih cvjetova. A leptiri krilili po njima i među granjem stabala pjevale ptičice, kao nikada prije!

U sjaju tonuo i Asiz-grad, a nad njim lebdio mir i radost...

U to je stupio prijestolju Božjemu genij ljubavi bratske i klečeći pitao „Je li Gospode, danas taj dan?"

— Danas je tvoj znameniti dan! — odvrati Svemožni.

Oči genijeve zasinu ljubavlju i trak njezin ovije bijeli Umbrijski grad...

Vraćajući se na zemlju srce mu čeznućem kucalo i milosrđem... a pohlepa, mržnja i opačina trzale se poništene i prebivene pod njegovom petom...

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Sunce sjaji i ovija u zlato svoje Asiz-grad.

Asiz!!

A čovjek neki prolazio ulicama njegovim i vikao glasom slatkim kao med „Mir i spas! Mir i spas!"

I sve više pojale ptice i sve jače mirilo cvijeće i sve toplije grijalo sunce i sve bliže Asizu stupao genij...

U štalici na jaslicama zaplače dijete, uzdrhta zemlja a genij ljubavi postavi cjelov na čelo čudnog djeteta... Franje!

A genij ljubavi bratske, poleti svijetom, da javi na sve četiri strane:

— Rodio se preporoditelj društva ljudskoga!

Rosanda:

Perivoj ljubavi.

Zvijezde male, nebom trepte
Zemljom svijetlo liju,
A u crkvi bijeloj maloj
Molitve se viju.

Duša jedna u suzama,
Živim žarom moli,
Grijehe plače, oprost Boga,
Prosi za sve boli.

Jesi li mi oprostio,
Velji, Bože, dragi,
Jesi li mi već podao
Blagoslov svoj blagi?

Zaručnica Isusova
Gorke suze lije,
Kad no oltar vidje kako
U svjetlosti plije.

Od ljepote toga svijetla
Rajsko milje kuša
Da je Božje, to osjeća
Njena sveta duša.

Vidi eno Spasitelja
Kako milo zbori
„Draga kćeri, budi mirna.
Nek te bol ne mori!"

„Postavio u perivoj,
Tebe sam ljubavi,
Tako ime dadoh redu
Koj me pravo slavi!"

Nesta svijetla i Isusa
Svud ovlada tama
A Kortonska Margarita
Moli opet sama!

O. W. Speth — fra Cinto:

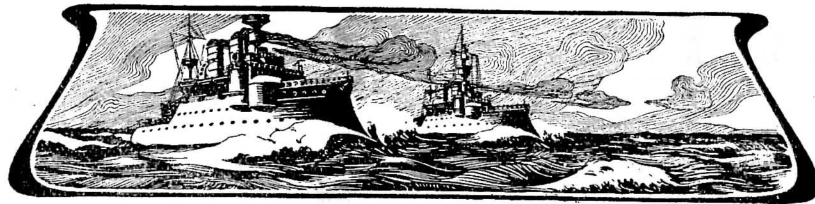
Tumačenje psalma 129.[1] parafrazom.[2]

Pjesnik u tom psalmu velikim žarom moli za spasenje, što bijaše po Kristu obećano, a sadržaje tugovanje zarobljenikâ, koji svoje grijehe priznaju i mole, da im se oproste. Zato ga Crkva uvrstila među pokorničke psalme.

1. Iz pogibeljnih i nesretnih mjesta, iz spilja i iz skrovišta svojih, kamo bijah prognan i kao u množini zala, u kojima sam čamio, vapio sam k Tebi, o Bože. Gospode usliši molitvu moju. — 2. Prikloni uši svoje, da čuješ, gdje ponizno molim, vapim i uzdišem. Jer, Gospode, ako ćeš točno ispitivati moje grijehe i grijehe drugih, ako ćeš strogo pretresivati, ako hoćeš da za svaku pogrješku kaznu zahtijevaš, tko će Gospode, pred Tobom opstati, tko će moći podnijeti strogost Tvoje pravednosti? (Dakako nitko.) 4. Ali znadem, Gospode, da si spreman da oprostiš; običaješ opraštati i namoliti se i dati oproštenje onima, koji te za nj mole. Stoga se u Tebe, Gospode, pouzdajem radi svetog zakona Tvoga, koji obećaje oproštenje onima, koji se kaju i uzdajući se očekujem Tvoje milosrđe. — 5. Strpljivo očekujem milost, koju si obećao pokornicima, ufam se u milosrđe i oproštenje Božje. — 6. Vrlo rano pa sve do duboke noći, uvijek, u svako vrijeme stavljaju Izraelci nade u Boga i uzdaju se u njegovu pomoć. — 7. Jer je Gospod veoma milosrdan, lako oprašta, darežljiv je i pripravan da nas oslobodi od svih zala. — 8. I On će zaista spasiti i osloboditi Izraela od svake nepravde. (Dakako po Kristu Spasitelju i Otkupitelju našem.)

[1] Taj psalam („Iz dubine") mole trećoreci kod svake skupštine, stoga im preporučamo, da si pozorno pročitaju ovo tumačenje. Bolje će razumjeti svoju molitvu.

[2] Parafraza je nešto šire razlaganje smisla u samom tekstu.

Ljubomii Budimirović.

Ratna razmatranja.

Misli iz pjesama: Ratni zvuci[1].

Motto: Od kuge, glada i rata oslobodi nas Gospode!

Nije mi namjera, da pišem ocjenu ovih ratnih pjesama od mladog franjevca fra Nedjeljka Dugonjića, kapelana u Tuzli, jer su to mnogi listovi hrvatski i novine po svojoj dužnosti učinile. Da su pjesme zbilja zgodne i savremene najbolje dokazuju njihova tri izdanja kroz kratko vrijeme i lijep prihod za dobre svrhe. Usput budi spomenuto, da je pisac dao od ta tri izdnjaa u dobre svrhe preko 630 K.

Druga me misao vodi pri ovim razmatranjima, kojima sam za podlogu uzeo upravo ove pjesme bosanskog franjevca. Pošto je Glasnik sv. Franje glasilo hrv. trećoredaca, pobožni list, isključuje politiku, pa ćemo se pozabaviti njima samo s vjerske strane, u koliko pjesnik u svojim „Zvucima„ uzrok i posljedice rata promatra ponekle s vjerske strane. — Prije nekoliko vremena pisalo se u novinama, kako bi se mogao zapravo nazvati današnji evropski rat. Jedni su ga okrstili: Vilhelmovim ratom, drugi: ratom germanstva proti Slavena, treći: gospodarskom utakmicom između Nijemaca i Engleza. Nama nije stalo, niti je zgodno ispitivati: koji je zapravo razlog današnjem ratu, nego ćemo ispitivati, da li u ovome ratu ima jačega poriva ili povoda. Ne ćemo pretresati političko pitanje, premda je i ono goruće, nego ćemo svu stvar svesti na zadnji uzrok — Boga.

*

Jeli rat uopće opravdan, o tome raspravljaju katolički bogoslovci. Mi možemo odmah ustvrditi, da bez Božjega promisla ništa ne biva, pa da ni najokrutniji rat ne biva bez pripušćenja Božjega. Da rat može biti pravedan budi obranbeni (defenzivni) ili osvetljivi (ofenzivni) o tome nema sumnje. Ako dušman navali na našu domovinu moramo je braniti. To svjedoči povijest, sv. Pismo i sam razum. Ako nam je nanešena krivda moramo ugrabljeno na novo prisvojiti, tako je slobodno i državi otetu pokrajinu nanovo osvojiti ili prijeteću pogibao otkloniti itd.

I. Slutnje. Pitajmo sebe, da li smo zaslužili svojim činima ovako teške dane? Znamo i tvrdimo, da na svijetu imade još dobrih i svetih ljudi, koji nijesu Boga izazvali, da ih ovako teško kuša ali moramo i to ustvrditi, da je naše doba iskrvareno, pa da zaslužuje Božju osvetu, a uz zle ljude i pravednici stradaju. Dobri trpe, da što više zasluga steku za drugi život, a grješnici za svoja zlodjela.

To nam kaže i fra Nedjeljko u prvoj svojoj uvodnoj pjesmici u slijedećim stihovima:

Teška kušnja zaslužena
Na svijet je cijeli pala, —

a za razlog navodi istinite stihove:

Jal i zloba smrtonosna
U mnogoj se krije duši.

Da je to istinito ne treba puno dokaza. Dosta je poznavati današnji odnošaj evropskih naroda i političku napetost, da se osvjedočimo. Nemamo vremena, niti je zgodno tumačiti stanje Evrope, da to u tančine dokažemo. Ta pogledajmo samo svoju okolinu! Malo nas je zadovoljnih. Jedni se na druge tuže; jedni druge prijeko gledaju. Mali preziru velike; radnici gospodare; podložnici starješine itd. Svi bi htjeli jednaki biti; a ipak se time ne bi puno pomoglo, jer nas je Bog zgodno razredio u razne staleže. Što je rečeno za našu okolicu, to se može primijeniti i na narode. Mali su narodi nezadovoljni, a veliki nezasitiljivi, pa odatle nastaje trvenje.

Golema Rusija traži još više gospodstva; lukava Engleska, da još više proširi svoju vlast; ratobornoj se Srbiji hoće Bosne, a osvetljiva Francuska hoće da joj se vrati izgubljeni Elsas i Lotaringiju; Austrija kuša obraniti pravo na Bosnu; Hrvati se tuže, da su prignječeni; Madžari gledaju se okoristiti na račun drugoga, a Italija čezne za hrv. krajevima i eto ti čitave zbrke. Zaboravljaju svi, da se zapleće kolo, koje sam Satan vodi, zaboravljaju svi, da će to stajati nepreglednih žrtava, života bijednih ljudi, koji rat ne žele, već žeđaju samo staroga mira. A ipak bi mogli živjeti mirno i zadovoljno, razvijajući se unutar uspješnije, negoli snoseći ratne posljedice.

Stoga i sam pjesnik svu ratnu halabuku ne odobrava; on samo slaže uzdisaje starog mira pobornika. Zna dobro da od mira glava ne boli, a od nemira, da boli i srce i glava.

On moli žarkom vjerom pred Božjim oltarom, da ne izlijeva svega svoga gnjeva, ako i pripusti, da rat opameti ljude,

„Već da opet cvijeće nikne
Gdje su korov posijali,
Da procvatu obamrli
Svega ljudstva idejali,“

Doista je već ova prva pjesma III. izdanja dostojna dugoga razmatranja.

II. Prst Božji. Kad bi ljudi živjeli po propisima Božjim, svijet bi izgledao kao raj zemaljski. Ne bi trebali poći stazom Kainovom, pa na brata dizati tešku batinu, već voditi kolo ljubavi bratske. Ta i onako smo se dosta klali; vrijeme je da osvetimo tu našu grudu bratskom krvlju natopljenu, jer smo svi djeca jednog nebeskog Oca. Trebalo bi, da se držimo one objavljene vjere, koja nas je izvela iz krivoboške (poganske) tame i poput sunca nam zasjala, pa bi u njoj našli pravo zadovoljstvo, a ne u osvajanju bratske imovine, kad nam je i onako svakome dosta zemlje, gdje ćemo položiti izmorene kosti

Međutim — ako ljudi ne će, da se drže toga životnoga principa potrebit je rat. Nek plamti ratna zublja pa ćemo iza rata upoznati, kako je sladak mir. Kako su nam potrebite vjerske zapovjedi. Experientia optima magistra. (Iskustvo je najbolji učitelj).

III. Zla upotreba darova Božjih. Da li je zbilja tako — ostavimo, ova trvenja, pa se sami zavedimo u san; promotrimo malo istinu gornjih riječi. Pjesnik nam to u pjesmi „Sanje“ zorno predočava. Čemu da se taremo i glođemo; čemu da se krvarimo? Bog nas je umne stvorio; više od životinje. Mi smo gospodari nerazumnih životinja, pa kao razumni ljudi moramo biti na stupnju časti i ljudskog dostojanstva.

Um je najveći dar Božji. Njim se dižemo do Boga. Po njem smo sve. Po njem spoznajemo Boga — zadnji cilj. Nije nas Bog obdario razumom, da izmišljamo šrapnele i granate i topove i strojne puške, već da ko braća živimo. Ljubite se međusobno! Zakon uma mora nam biti najveći. On je usađen u duši našoj. Od Boga je i Bogu vodi i dokle ga se držimo sretni smo, kad ga smetnemo, navaljivat ćemo jedni na druge kao lavi slabiju zvjerad i u trvenju spremat ćemo si propast. Zar se kultura sastoji u ubojitom oružju? Zar je naša sreća, kad vidimo potlačena brata, koga bi morali pomagati u potrebi, a ne gnjaviti?! Zar je to veličina, ako uništimo što više ljudskih života? Čemu onda kći nebesa — ljubav?

Ako budemo sljedbenici i sinovi mržnje, nijedan nam žrtvenik ne će biti svet, padat ćemo pred kumirima (krivim bogovima) naših strasti, dok se ne pokaže viša Moć, da se njenoj nesavladivoj ruci podvrgnemo; a ako se sili pokorimo, nemamo dostojne nagrade. Slijedimo zakon uma, pa će prestati bratoubilački rat, nastat će dani sloge: bratske ljubavi.

IV. Priznajmo! Kao što se zamrači dan pred oluju, tako je doba, u kome živimo, zamračeno, kako smo već istaknuli, i kao da se već nešto naslućuje strašnoga, pa se dobri ljudi pitaju gledajući današnji pokvareni naraštaj: dobro biti ne će, pa mole Boštvo, da odvrati biče.

Od svoga puka; već je kušnje dosti,
a nebo mu odgovara: to se grješnih tiče
što Gospod hodi sad u srditosti.

Zgriješili smo. Svako nek metne ruku na srce, pa nek se pita, da li je pravedan ko miroljubivi Abraham, ko strpljivi prvi kršćani, ko Bogu odani pravednici, ko pobožni Augustin, koji veli: Ovdje

[1] Mogu se dobiti kod pisca na slijedećoj adresi. Vlč. Fra Nedjeljko Dugonjić, kapelan, Tuzla, Bosna. Cijena (3. izd.) s poštarinom 60 filira.

sijeci, ovdje pali, o Gospode, samo poštedi u vječnosti. Nek pita svaki sebe, kako je dosada držao Božje i crkvene zapovjedi.

Tužan odgovor daju nam one Bogu mrske psovke, što se čuju u hrvatskom narodu; one kletve, što se ore po našim kućama, onaj vjerski nehaj, onaj nedolični život kršćana, onaj napadaj na vjeru, ono raspušteno naše vladanje, pa se još pitamo: zašto nas Bog kazni nerodicom, poplavom, tučom, ognjem, potresima i drugim vremenitim nesrećama. Bog je strpljiv, ali dostižan.

Kod pijane družbe zaboravljamo na Boga, a kad nas Bog kušnjom pohodi, tada letimo izmoliti koji Očenaš svetom Anti ili dragoj Gospi, a je li to dostojno naše odanosti Bogu?!

Danas mnogi otac i majka i žena žale i cvile za sinom i suprugom u ratu, a kako su živjeli za mirnog doba? U miru i slozi ili u vječitim raspravama? Danas piše ratnik iz vatre ženi: Ljubljena ženo, a kako su se prije gledali?! Rat ih je opametio. Mnogi je prije bježao od crkve i ispovjedi, a danas piše kući: molite se za me Bogu! Nestalo je nevjere, kad puška prašči. Vatra, a ne dužnosti, ih je opametila. A ipak vazda ostaje ista dužnost: pokornost Bogu i ispunjavanje vjerskih propisa. — Je li tako?!

V. Opomena. Stoga i pjesnik — svećenik dovikuje svima kao poslanik Božji:

Kad opoji nas opet vjera živa
Zaorit će nam pjesma pomirnica.

Proći će rat. Ali poslije rata, ljudi, cijenite mir, cijenite vrijeme, koje vam Bog daje, da mu služite, pa će prestati kušnje, radi kojih je pjesnik s vilom zaplakao; inače vas Bog živi može još strašnijom kušnjom opomenuti.

*

Raspalila se doduše lomača ljudskih strasti, jer su ljudi zaboravili, kako je sladak bratski mir i sloga, ti najljepši ljudski idejali. Nastalo je ratno doba. A jesu li ljudi stvoreni, da se mrcvare; da jedni druge ubijaju; da ih proždire topovska vatra ili da ih kljuju nezasitni gavrani?

VI. Rat. Ako se ni toga ne bojimo, promotrimo kaznu samu u sebi. Rat! kratka riječ, ali puna najdubljih misli, puna straha, groza i trepeta, puna bola i užasa; vrelo bolova, tuge i suza. Šta je rat — nego „okrutan, strašan i silan uspavan div, koji iz topovskih ralja prosipa oganj živ. Grozno je i promisliti požar, a još teže baciti se u strašni oganj, gdje nisi siguran, da ćeš iz njega izaći neozlijeđen. Šaka je toga diva željezna, koja sve smrska: tvrde pećine, jake utvrde, mile domove, dragocjene živote. Glas mu je ko u silnoga groma, koji se razliježe brdom i dolinom.

I taka nas kušnja neizbježivo čeka; div će nas taj u red utjerati, jer smo ko nemirna djeca, koja dogoni u red očev prut. Grješni smo, zlobni smo, nesložni smo, nevjerni smo, ali nebeski je Otac strpljiv, pa šalje svoga poslanika, da nas kazni radi naše zaboravnosti. On će nas sjetiti, da smo pred Bogom svi jednaki: gospodar i sluga, mali i veliki, bogataši i sirote. Puklo je doduše nesloge more; bjesne valovi, ali ovaj put rat, poslanik Božji, u sigurnoj će lađi prevest nas u tihu luku, gdje vlada mir i sklad i ljubav, pa ćemo tamo u zatišju poslije krvarenja pružiti si bratske desnice i pružiti si cjelov mira. Dakako, kuda ovaj div krene, ostat će poharani putevi, zatvorene kuće, rasplakane majke i udovice, ali će nas višnji otac opet obradovati; raskajanu će djecu privinuti na grudi, pa će zacijeliti rane, putevi će poharani cvijećem obrasti i bolesni će se svijet preporoditi. Doista su nedokučljivi putevi Božji.

VII. Žrtve. Slutnje su se ispunile. Zle duše skrivile su, da se zaplelo kolo ratno i to baš u onoj zemlji, koja je bila od vijeka središte nemira i svađa, ali ne poradi dobrog puka, nego radi spletkaša i rovaša. Pale su žrtvom dvije drage osobe, čija je smrt rasplakala milijune, čija je smrt dala povoda ovako strašnom krvarenju. Ne znamo, da li ćemo više žaliti same žrtve ili njihovu rasplakanu nejačad, te netom procvale carske ruže — djecu pokojnika, — ili sijedoga vladara, toga Joba našeg doba, na kome se odigrala sva providnost Božja. Ne znamo, da li smijemo prezreti i one zločinačke ruke, koji umoriše nevine žrtve, jer ćemo ih prepustiti Božjem sudu, samo se moramo diviti dičnom našem vladaru, koji pod zadnje dane u osamdeset i petim godinama mora potpisati tešku odluku, radi koje će se rat razviti u svemu svome bjesnilu. Želio je mirno oči zaklopiti, ali mu toga veselja ne priuštiše. (Svršetak u 11. br.)

O. S. *Marušić*:

Spasonosna opomena na vjekovite istine!

Trećoredac, s kojim se ponosimo sv. Filip Neri, susrete u nekoj rimskoj ulici velikog, otvrdnutog grješnika i bezbožnika, koji je ismjehivao vjeru i svećenike. Nije se obazirao na ljubezne opomene svoje majke i dobrih svećenika. Sv. Filip Neri, bijaše veliki Božji ugodnik. On opazi, da mu se približuje ovaj nevoljnik posmjehivajući se i misleći, da će u svecu vidjeti samo običnoga čovjeka.

Sv. mu Filip naprosto reče „Dragi prijatelju, ja želim svim srcem tvoje spasenje, ja ga molim od Boga, ali valja, da i ti sudjeluješ, jer nas Bog ne može spasiti, bez naše dobre volje. Zato dakle, ja od tebe ne tražim, nego samo jednu malenkost".

„Koju, moj oče?"

„Večeras prije nego legneš, zapali četiri svijeće, okolo svoje postelje, zatim legni i prekriži ruke, pak triput reci sam sebi: noćas bi mogao umrijeti, ako umrem u sadanjem griješnom stanju. poći ću u pakao".

„Ovo samo od tebe tražim."

„Eh, pa dobro, ispunit ću", odgovori jadnik.

Odalečujući se, sažme plećima smijući se smiješnoj stvari, koju mu je svetac predložio. Zatim se uputi u griješno zabavište, da se veseli, igra i pjeva, nimalo ne misleći na riječi svetog Filipa niti na ono, što mu je obećao. Oko polnoći povrati se kući. Prije nego će leći, spomene se datog obećanja. Eh, ne će mi se dogoditi nikakovo zlo. Čovjek sam pošten, pak moram održati riječ. Namjesti četiri svijetnjaka oko kreveta i već osjeti neko uzbuđenje. Užeže svijeće. Obuze ga neka sjeta, postane ozbiljan, pogleda na svijeće, legne i prekriži ruke na prsima. No evo junaka, počne se tresti od straha i oblije ga mrtvački znoj. Izusti jednom: Noćas bih mogao umrijeti . . . ali da, istina je da bih ove noći mogao umrijeti.

Ako umrem, i ovo je živa istina, da bi s ovako grijешnom dušom mogao propasti u muke paklene . . .

Nije mu bila potreba ponoviti treći put, nego brže bolje, kao plašljivi zec iz svog legla, skoči iz postelje i pobježe van.

Kamo? Lutao je tamo amo, dok se namjerio na vrata svečeva. „Moj Oče, pozdravi sv. Filipa, moj Oče, molim što prije milost i milosrđe, pomirite me što prije s Bogom!

I ovaj čovjek od velikog grješnika postade veliki pokornik!

Revan trećoredac i trećoredica će širiti treći red dovodeći svojem upravitelju novih i to valjanih članova. Molit će se za svoju zadrugu, da u njoj vlada red i duh sv. Franje. Revan će trećoredac rado pomoći svako dobro društvo.

Revan će trećoredac svaku zgodnu ideju (misao), koja bi se dala izvesti i pomoći procvatu reda — otkriti svojem upravitelju ili kojem članu odbora.

Revan će trećoredac pametno i ljubazno opomenuti svojega subrata ili sestru, ako treba ili će odboru javiti sve, što koji možda nevaljali član radi na sramotu reda, da se to odstrani i ispravi.

Osijek 15. rujna 1915. (Zavjetna procesija Osijeka u franjevačku crkvu. Dalnji prinosi za oltar sv. Franje). Opisali smo u zadnjem broju proslavu Antunova, kojoj su mnogo pridonijeli trećoreci, a koju je uzveličao vrijedan časnik na dan sv. Ante, poklonivši 100 kruna za kruh sv. Ante. Nakon toga smo proslavili sasvim propisno i Porcijunkulu, ali nezaboravan će ostati za trećorece dan 15. kolovoza. Na njihovu prošnju i poticaj poveli su presvijetli i prečasni gospodin osječki župnici župne prosne procesije u franjevačku crkvu u Tvrđi. Iz gornjo-gradske župne crkve vodio je procesiju sam presvijetli prepošt i župnik g. Horvat s asistencijom, dok je dolnjo-gradsku doveo veleč. g. kapelan Simon. Procesije, u kojima su sudjelovali Hrvati pjevanjem, a Nijemci moljenjem, dočekane su propisno škropljenjem sv. vode. Odmah je bila prigodna hrvatska propovijed, u kojoj je protumačeno znamenovanje ove ratne procesije u franjevačku crkvu, u kojoj se nalazi Gospin kip, donešen u tursko vrijeme iz prošteništa Juda i onda ovdje ostao, dok je današnji kip Gospe u Judu dozvolom sv. Oca pape po ovom kipu načinjen, jer prvotnog Osječani nijesu htjeli vratiti, smatrajući ga kao svoju svetinju. Kroz mnogo godina nošen je taj kip na Veliku Gospu u veličajnoj procesiji po Osijeku. U raznim svojim prilikama i neprilikama utjecali su se Osječani svojoj Gospi u franjevačkoj crkvi. Pomalo je to štovanje sve slabije bivalo a prije 10 godina uknnut je zadnji trag na to štovanje: hrvatska propovijed. Rat evo je i opet Osječane sjetio po trećorecima na ovo Gospino svetište.

Pod svečanom sv. Misom bila je i njemačka prigodna propovijed. Nakon sv. Mise vratile su se procesije u svoje župne crkve. Uvjereni smo, da će se osvježeno ovo štovanje Gospe u franjevačkoj crkvi nastaviti.

Milodari za oltar sv. Franje teku i dalje pak su prinijeli po 2 K sestre Elizabeta Vukošinović i Blagojević; po 1 K 40 sestra Marija Mandić; po 1 K 20 sestra N. N.; po 1 K sestre Eva Stipčević, Ana Gregić, Marta Matijević, Klara Stipčević, Manda Stipčević, Roza Pitinac, K. Koplar, K. Stipčević, Luca Triber; po 80 fil. sestra Eva Marošić; po 60 fil. sestre M. Lukić i Ilka Mijačić; po 50 fil. sestre K. Drejančević, M. Šimunović, St. Vidaković i N. N.; po 40 fil. sestra Luca Triber. — Sve ove prinose skupila je marna predsjednica.

O. K.

Varaždin. (Zadruga kod otaca kapucina). Na 15. kolovoza imali smo skupštinu. Pjevaše sestre trećoredice „Dođi Duše sveti". Zatim nam je otac upravitelj držao lijepu propovijed: o Majci Božjoj i ojačao u našim srcima vjeru u pomoć Njezinu i ufanje, a ljubav nam je u srcu prema njoj povećao. Taj dan primilo je šest novih članova pokorničko odijelo. Jedna se zavjetovala. To je doduše malo, ali mi se i jednoj veselimo. Po obredu se podijelio „Mir s tobom", i ispjevalo se „Tebe Boga hvalimo". kako nas je otac upravitelj naučio. Na 25. kolovoza tj. na svetkovinu sv. Ljudevita, imali smo svečanu sv. Misu. Pjevale su trećoredice. Kako su sve vesele taj dan ulicom hrlile prema crkvi. Kad sam to sve motrila, i ja sam išla nekim posebnim čustvom u crkvu. Uistinu od srca sam se radovala i gogovorila sam sama u sebi „Bože, kolike li promjene!" Prije na samu svetkovinu sv. Franje, kako je dragim čitateljima poznato iz broja 7. pod naslovom (Tako se ide naprijed), bio je i ne bio naš treći red. Premda se nijesmo niti sakupljali u našoj crkvi na Mise, ipak sam pošla na tu svetkovinu u našu crkvu. Mislila sam, da ću ih ipak više naći. Sjećam se da sam našla 3—4 bakice, što su bile u crkvi. To je bilo sve za tako veliki naš Blagdan. A sada! Na dan sv. Ljudevita patrona trećeg reda, sakupile su se sve, koje su se samo mogle. Misa se čitala kod našeg oltara, koji je bio za taj dan lijepo okićen. Mnogo njih se — malne svi su se pričestili. Zaista kako se promijenilo! Isto tako je bila sv. Misa na 17. rujna: u spomen sv. Rana sv. Franje. Sakupili smo se, pjevali i pričestili se. Na 19. rujna imali smo opet skupštinu. Kako obično pjevali smo „Dođi Duše sveti." U propovijedi primili smo lijepu nauku, kako možemo kroz dan srdačne uzdahe Bogu prikazivati, da što više mislimo na dobrog Boga. Taj dan su se četiri člana zavjetovala. — Između toga držala je sestra učiteljica školu samo za novakinje. Šta misliš, dragi čitatelju, da su samo one došle. I koje su već odavna članice, sastale se, samo da opet štogod lijepa čuju, da se što više nauče i okoriste za duševni napredak. Slušaju tako pobožno, ko da im svećenik s prodovjedaonice govori. I opet sam morala pomisliti, kolike li promjene, poradi našeg npravitelja.

Trećoredica.

Vukovar. † **Josipa Elizabeta Sedlanić** uzorna trećoredica. Odlična se i pobožna trećoredica rodila 1865. u Čakovcu u Međumurju, a preminula je 4. kolovoza o. g. kod svog brata velemožnoga g. Gustava Sedlanića, kr. žup. tajnika.

Još kao djevojče od sedam godina hrlila je rado i veselo dnevice k sv. Misi. U treći red sv. Franje upisala se već u petnaestoj godini. U 24. godini morala je ostaviti roditeljsku kuću, te se najvećom brižljivošću posvetila odgoju djece svoga brata. Te je brige rastaviše sa svagdanjim polaskom sv. Mise, no nikada je ne bi propustila u nedjelje i blagdane. Sa svojom je služinčadi bila izvanredno susretljiva i ljubezna. Nije se dapače žacala da sama obavlja mnoge kućne poslove. Jednom ostadoše svi nagovori gostova, da propusti „ponoćnicu" na Badnju noć, uzaludni. Ona ode vatrenom brzinom, a na povratku udijeli im blagoslov sv. ponoćne Mise. Trećoredske i ine molitve obavljala je najtočnije. Jutarnju bi svršila kojiput već u 2 sata ujutro, da ne mora tobože kasnije propustiti. Uvečer bi se dugo preporučala svecima, obavila brižljivo ispitivanje savjesti, kajala se, ko da će joj ta noć biti posljednja. Pokojnica je dobro znala, što treba dati Bogu, a što ljudima. Nikad nije metnula s uma ono jedno, što je jedino potrebno!

Zadnjih je šest godina bila na osobit način odana volji Božjoj. U Ogulinu, gdje je pokojnica počela primati svaki dan sv. Pričest, ostavila je divan primjer smjernosti prema presv. Otajstvu. Ona se tolikim počitanjem i strahom približavala stolu neoskvrnutog Jaganjca, da ju je i sam duhovni vođ morao bodriti da bude odvažnija.

U Vukovaru nastavi svoj bogoljubiv život, slušajući najvećom slašću ovdašnje vijesnike sv. Evanđelja, franjevce-dušobrižnike. Ugledna je trećoredica Elizabeta sve onako bolesna dolazila još punih pet mjeseci u crkvu, dok je nije napokon teška boljetica pričvrstila na krevet, iz koga nije više ustala. Kad su tjelesni bolovi bili najljući, prizivala bi pouzdano i srdačno sv. Josipa i sv. Franju. Čim su muke samo malo jenjale, nastavila je moliti u krevetu svoju omiljelu

„Zlatnu krunicu". U bolesti se višeput pričestila. Cjelivajući rane raspetom Uzoru na svom križiću, predade svoju plemenitu dušu višnjem Bogu, koji je sada zacijelo velika plaća njena". To je sud osobe, koja je deset godina s njom živjela u istoj kući.

VJESNIK.

Za dom darovaše: Eva Šepčić K 4; Jelka Triplat K 1; Katarina Reiter K 3·66; Marija Kostinčer K 100. — **Marka, karte i stanjol:** Ružica Brixy; Nikola Brkanac i N. N — **Nakite:** Ljubica Raosavac: zlatni prsten i N. N., trećoredica u Brodu: zlatni prsten. — Žive i pokojne darovatelje preporučamo, neka se članovi mole za njih.

Vatikan. Sv. Otac je u nedjelju 25. srpnja prvi put kao nasljednik sv. Petra sproveo svoje godovno. Krsnim mu je zaštitnikom naime sv. Jakob apostol. Taj je dan misio u znamenitoj dvorani, koja nosi ime glasovite grofice Matilde, i poprilici stotinu prisutnih je pričestio. Baš je zgodno odabrao tu kapelicu, jer uoči sv. Jakoba na 24. srpnja bilježi povjesnica spomen smrtnoga dana te bogumile vladarice i braniteljice papine. Ona je živjela za Crkvu a u doba, kad je papa i svetac Gregorije VII. (umro god. 1085.) poradi svoje pravednosti bio progonjen, mrcvaren, ranjen i utamničen od svjetovne oblasti, od neprijatelja svojih. — Isti je dan Benedikto XV. po starom običaju papa blagoslovio Agnus Dei, koji se izrađuje iz uskrsnih svijeća, štono gorješe u crkvi sv. Petra. Odavno je naime običaj, da svaki papa blagoslovi taj Agnus Dei odmah prve godine, kako je izabran za Namjesnika Hristova, i to na svoj imendan, a iza toga svake pete godine na svoj imendan.

Po Njemačkoj u crkvama nije ostala neopaženom godišnjica ovoga rata. U nedjelju dne 1. augusta obavljale su se u crkvama molitve zahvalnice za dojakošnju obilnu pomoć Božju i ujedno molitve prozbene za dalju pomoć Višnjega u tom strašnom ratu i za častan i trajan mir

Bosna. „Ratni zavjet". Vrhbosanski nadbiskup dr. J. Stadler iznosi u svojoj okružnici, koju je izdao na svoje svećenstvo i vjernike proglas bosansko-hercegovačke vlade za ratni zavjet. U proglasu se svi oni, koji sa strahom i brigom iščekuju povratak svojih milih i dragih s bojnoga polja, da polože zavjet, da će u slučaju, ako se povrate poslije rata svojim kućama, darovati za udove i siročad palih junaka i za one, koji ostadoše nesposobni za rad. Zavjet se polaže pred nadležnom političkom oblasti.

No to nije pravi — u katolič. smislu — zavjet, već je to samo pred zakonitom oblasti položeno obećanje, koje se u svoje vrijeme mora održati.

Vaschington. Američki je kardinal Gibons predao predsjedniku Vilsonu spis od sv. Oca, koji radi o pitanju mira. — Sveti Otac i Amerika radi oko mira. Molimo se Bogu, da što prije uspiju.

Meksiko. Obzirom na strašne prilike u Meksiku imenovan je msgr. Bonzeno, po apost. delegatu, privremenim poslanikom za Meksiko, da štiti katolike, koje framazuni proganjaju.

Aachen. Siromašne sestre svetog Franje u Aachenu su i kod kuće i u bojnom polju vrlo gorljive i radine za vojnike. One njeguju ranjenike u preko 30 lazareta; 14 sestara je u etapnoj službi. Oblasti posvećuju njihovoj djelatnosti posebnu pažnju. Barun Rheinhaben posjetio je lazaret njihove matice (glavnog samostana). Car je u bojnom polju primio mnogo sestara i vrlo je prijazno s njima razgovarao.

Portugal. Nekoje katoličke novine, koje vlada jošte trpi, donose nam tužnu sliku djelovanja slobodnih zidara u ovoj nesretnoj zemlji. Gradska poglavarstva milošću lože mogu opstojati, dok se loži svidi. Škole, koje nijesu otvoreno bezbožne ili protivu vjerske, moraju se bojati, da ne budu najedamput od oblasti ili od svjetine prisiljene, da se zatvore.

Brazilija. U San Paulo bio je pokrajinski euharistički kongres, koji će

ostati nezaboravan. Svečanu službu božju otpjevao je kerdinal de Arcoverde Cavalcante, nadbiskup iz Rio de Janeira, koji je otvorio kongres. Procesiji je prisustvovalo 135 društava. — Blažena zemlja, koja može mirno kongrese obdržavati, dok mi slušamo topovske glasove.

Engleskog poslanika u Vatikanu, Sir Henry Howarda primio je dne 31. kolovoza engleski kralj Đuro V. u Audienciju. Kod toga sjetio se kralj pape Benedikta XV. riječima punim hvale i najvećeg udivljenja; djelovanje pako Howarda pohvalio je najlaskavijim riječima. — Engleska je do nedavna s visoka gledala na svetu Stolicu i nije htjela imati u Vatikanu svojega poslanika. Sad je uvidjela, da joj treba poslaništvo kod pape i postavila ga.

Svim prijateljima naroda na srce![1] Eto već preko godinu dana bjesni u Evropi strahoviti rat, kakvog ne pamti povijest. I naš hrvatski narod sudjeluje u tom ratu, te se nada, da će mu iza ovih silnih ratnih muka, oskudijevanja i žrtava sinuti dani bolje budućnosti. Dao Bog, ispunile se te nade!

No one će se ispuniti samo onda, ako naš narod u isto vrijeme, dok se bori proti vanjskim neprijateljima, navijesti odlučni i nepomirljivi rat također svojim unutrašnjim neprijateljima, koji mu poput crva izjedaju sav ćudoredni i gospodarski život te ga vode u konačnu propast.

A ti naši unutrašnji neprijatelji jesu osobito: lijenost i mekoputnost našega čovjeka (a zbog toga prezaduženost i selenje u strani svijet ili pak robovanje tuđincu na rođenoj grudi); izravno ili neizravno uništavanje ili zatupljivanje vlastitoga poroda; prostačko psovanje i huljenje Boga, gizda i raskoš u odijevanju itd.

Sve su to zla, koja niti ove ratne nevolje same po sebi ne mogu izliječiti, već treba da se svi dademo na liječenje tih narodnih rana — svi, počevši od najviših oblasti pa sve do seljaka i đaka, koji drže pučka predavanja po našim selima. Htijući u ova burna vremena i mi nešto pridonijeti za tu plemenitu svrhu — za preporod i uskrsnuće milog našeg naroda, odlučismo po cijeloj našoj domovini provesti veliku i jaku organizaciju protiv one narodne rane, koja je izvorom tolikim drugim zlima u našem narodnome životu, a to je: alkoholizam.

Težak je posao, koji smo poduzeli, — ali uzdamo se u Boga i u sve prave i čestite rodoljube, na čiju pomoć računamo. Nu i same nam prilike donekle olakoćuju rad: S jedne strane ovim ratom narodno je srce umekšano i spremno da primi dobru stvar; s druge strane, ove je godine vino slabo urodilo i bit će vrlo skupo, te se ne će moći opijati, pa i rakije se ne će toliko peći, jer je velik dio kotlova upotrijebljen za ratne svrhe. Radi toga: sada je pravi čas, da započnemo svoj rad!

Mi pozivamo sve prave prijatelje hrvatskoga naroda, da nas u tom radu pomognu. Svi će pak naći uputu, kako mogu u tom plemenitom djelu sudjelovati, u knjižici „Sveti Rat", što je netom izašla u nakladi „Kuće dobre štampe". (Vidi književnost.)

Trećoreci! Mi smo dužni svagdje pomoći dobroj stvari, gdjegod možemo. Pročitajte si dakle i zapamtite gornje riječi!

Misijonari i rat. Crnci i ostali obraćenici teško osjećaju rat, jer im se mnogi duhovni oci oduzeše i oni se lišiše duhovne pomoći njihove. Ništa manje nego 2.608 misijonara mobilizovano je do sredine travnja 1915., neki su od njih već dušu predali Stvoritelju (82 misijonara), mnogi su dopali rana (123 misijonara), za mnoge se već ne zna (23), 40 ih je zarobljeno, a 965 nalaze se u aktivnoj službi. Oni, koji o ratu drže, da je na korist svetoj vjeri, eto ne smiju previdjeti, da joj je rat i na štetu.

KNJIŽEVNOST.

„Sveti Rat".

Napokon je izašla tako željno očekivana knjiga „Sveti Rat". Izdala ju je „Kuća dobre štampe".

Pa o čemu govori ta knjižica?

Ona daje odgovor na sva ona pitanja, na koja mnogi još ne znaju odgovoriti.

Prvo je takvo pitanje: Odakle prijeti najveća nesreća i propast našemu milom hrvatskome

[1] Iz „Novina" br. 222.

narodu? Gdje je njegov najopasniji i najveći neprijatelj?... Na to se pitanje odgovara u prvome dijelu knjižice „Sveti Rat“. Taj prvi dio ima 18 poglavlja. U prvom poglavlju prikazuje nam se pred očima tužna slika naše domovine; u drugom poglavlju ispituje se, gdje je izvor te bolesti i toga zla, od kojega pati naša domovina... U dalnjim poglavljima iznose se razni glasovi i prikazi naših rodoljuba, koji su ispitivali uzroke propasti našega naroda... Evo naslovi nekojih poglavlja: „Ovako propadaju hrvatska sela!“ — „Glas hrvatskoga seljaka“. — Što pričaju naše tamnice“. — „Dan Gospodnji“. — „Lijevanje vode u rešeto“.

Osim toga nalazi se u ovome prvom dijelu knjižice više tužnih ali istinitih pripovijesti uzetih iz života našega naroda, u kojima se jasno vidi, gdje je glavni izvor zla, koje tjera našega čovjeka na zločin, na razna nedjela, napokon i u gospodarsku propast...

U zadnjem poglavlju stavljeno je pitanje: „Što nam je činiti“ — to jest kako ćemo stati tome zlu na put?

Na to se pitanje odgovara u drugome dijelu knjižice, koji nosi naslov „Sveta Vojska“.

Taj dio ima 21 poglavlje, a vrlo zanimljivim načinom razlaže, kako ćemo spasiti našu domovinu od propasti koja joj prijeti, ako ostanemo na ovome putu, kojim smo dosada išli.

Tu se razlaže, kako se mora u Hrvatskoj stvoriti jaka „Sveta Vojska“, koja će se boriti proti najopasnijemu neprijatelju našemu, koji se došuljao u naš život, u naše društvo, u naše kuće i naše obitelji, koji nam uzrokuje toliko štete, a ipak gotovo nitko nema odvažnosti, da mu navijesti odlučni, sveti rat.

Ova knjižica upućuje, kako svi — muškarci, žene i djeca — mogu i moraju stupiti u borbu protiv toga neprijatelja...

I tu iznosi više lijepih primjera i zanimljivih pripovijesti o onim rijetkim junacima, koji se već kod nas i drugdje proslaviše u tome svetome ratu.

Time postaje ova knjižica za sve vrlo zanimljiva i ugodno će je pročitati svi bez razlike, koji je prime u ruke.

Napokon ima još dodatak, u kojemu se daju neke važne upute o tome, kako se postaje članom „Svete Vojske“; kako se osnivaju društva „Svete Vojske“; kako treba novoosnovana društva u pojedinim mjestima voditi; zatim nešto o društvenom znaku.

Odatle svatko vidi, da će u toj knjižici naći sve, što svaki treba znati o našoj „Svetoj Vojsci“.

Upozorujemo osobito na to, da se u četiri poglavlja (u drugom dijelu) — točno i jasno razlaže, za čim ide „Sveta Vojska“, a za čim ne ide, pa se odbijaju svi glavni prigovori, koji se dižu protiv „Svete Vojske“. — Zato moraju ovu knjižicu imati prije svega svi članovi „Svete Vojske“; zatim svi oni, koji bi se htjeli upisati u „Svetu Vojsku“; napokon svi oni, koji ne poznaju dobro „Svete Vojske“, pa joj koješta prigovaraju. No nije to još dosta već je potrebno, da se ova knjižica u hrvatskom narodu što više raširi.

Zato svi oni, koji su se zapisali u „Svetu Vojsku“, a i oni, koji pravom ljubavi ljube naš hrvatski narod i hoće ga sačuvati od propasti — neka po mogućnosti svagdje raširuju i preporučaju tu knjižicu!

Oni, koji mogu, neka naruče više komada, pa neka ih među druge razdijele, da se svijet upozna sa „Svetom Vojskom“.

A da raširenje te knjižice bude što lakše, „Kuća dobre štampe“ udarila joj je vrlo nisku cijenu, premda je sada papir veoma poskupio i tiskarski troškovi narasli.

Knjižica „Sveti Rat“ ima 252 stranice, na omotu ima vrlo lijepu i zgodnu sliku, a stoji ipak samo — 50 filira jedan komad.

Prijatelji! Na posao!... Budite neumorni u širenju ove knjižice!...

Preporučamo napose veleč. svećenstvu, da sami naruče ovu knjižicu, i da je narodu toplo preporuče.

Potsjećamo, da je sv. Otac Papa Pijo X. živo stavio na srce svećenstvu, neka se stavi na čelo borbe protiv ove rak-rane: alkoholizma. Upozorujemo ujedno, da su dosada već gotovo svi naši hrvatski katolički biskupi potvrdili Pravila naše „Svete Vojske“ i žele, da se „Sveta Vojska“ u našem narodu što više raširi!...

Dakle, na posao!...

Knjižica „Sveti Rat“ naručuje se kod „Kuće dobre štampe“ na Rijeci.

Kalendar Srca Isusova i Marijina za prestupnu godinu 1916. Izdalo uredništvo **„Glasnika presv. Srca Isusova“ u Zagrebu.** Cijena 80 filira, poštom 1 kruna.

Pred nama leži krasno opremljeni kalendar. Svojim obilnim, biranim sadržajem upravo nas zadivljuje. Naći ćeš u njemu mnogo lijepih članaka, opisa krajeva i mjesta iz svih hrvatskih zemalja. Imade u njemu poduka u gospodarstvenim poslovima za svaki mjesec, životopis sadanjega vrhovnog glavara Crkve sv. Oca Benedikta XV. s dvije slike. Imade životopis sv. Blaža, biskupa i mučenika, zaštitnika „Slovinske Atine“ Dubrovnika s više ilustracija i opis nove župne crkve sv. Blaža u Zagrebu. Što će u ovo ratno doba sigurno svakoga najviše zanimati, to su vrlo dobro opisani atentati na nezaboravnog našeg prijestolonasljednika nadvojvodu Franju Ferdinanda i njegovu suprugu Sofiju Hohenberg, uzroci sadanjega svjetskog rata i slike najglasovitijih vojskovođa, državnika i vladara, o kojima se u ovo vrijeme osobito mnogo govori i piše.

Kalendar osobito preporučamo čitateljima našeg „Glasnika“.

Magyar Mezögazdagsági Szociálpolitika. Mađarska gospodarstvena socijalna politika. Autor je djelu Dr. Cettler Jenö. Djelo je velikog formata sa 1100 stranica, a stoji K 30.

Poznato je, kako je Ugarska prikladna ratarska zemlja Ovo vide i sami Mađari, pak se trse da je iskoriste u tom pogledu. Osnovane su i mnoge organizacije, da se čim lakše taj cilj postigne. Ove organizacije šalju svoje ljude u učeni zapad, da proučivši kulturu (obrazovanost) drugih naroda, mogu uspješnije djelovati kod kuće. Uz to se Ugri trse za originalnošću (novost, izvanrednost). Oni, kao u svemu, tako i ovdje, hoće da imadu samosvojnu, mađarskim duhom prožetu socijalnu politiku. Ovo je šovinizam (pretjeravanje narodnih prava), ali šovinizam, kojeg mora da imade svaki ponosan narod.

Pisac spomenutog djela je također kao izaslanik putovao po Evropi za iste svrhe. Došavši kući, proučio je i Ugarsku s gospodarstvenog gledišta. Vidio je kako mu je domovina sposobna gospodarstvena zemlja, kojoj ne posvetiti brigu, bila bi velika šteta za budućnost cijelog naroda. Tako on napiše ovu svoju gospodarstvenu socijalnu politiku.

Ovo omašno djelo, samo po sebi je od velike vrijednosti, jer je tako svestrano i znanstveno, da će — kako se kritika bila izrazila — i za sto godina biti savremeno. Veliku ovu vrijednost povećava mu originalnost, a još više katolička načela, na kojima je građeno. Pisac je uvjeren katolik, pak nije htio da se u tom pitanju povede za protivukršćanskim socijalizmom, nego je u svemu slijedio pravila Kristovog Evanđelja.

Mi se kao katolici radujemo ovom lijepom i uspjelom plodu katoličke misli i rada, te ga svima najtoplije preporučamo.

Magyar Kultura. Framazunstvo napinje sve sile i sve načine upotrebljuje da uništi kršćanstvo, da potopi Petrovu lađu i sve one, koji su u njoj. Svaki uvjeren kršćanin-katolik mora da se opre nastojanju ovih bezvjeraca. Svaki prema svome zvanju. Zgodna sredstva su za to knjige i listovi. Ovaki zgodan list izdaju ugarski katolici pod navedenim naslovom. Osnovan je taj list lih protiv slobodne zidarije. Prati sav njihov rad, te iznosi pred svijet njihova djela. S druge strane radi lijepim štivom i na znanstvenom polju po kršćansko-katoličkim načelima. Suradnici su tog organa najučeniji katolici ugarske. I vanjskom formom je posve moderan Cijena listu je K 12, a dobiva se na adresi: Magyar Kultura, Budapest, VIII. Horanszky-u. 20.

Uza sve ratne nevolje naš Glasnik ipak stalno napreduje. Za mjesec dana dobit će svojega stalnog (samostalnog) otpremnika. Tada ćemo sve naše pretplatnike i naručitelje moći obilnije, brže i točnije posluživati, nego dosada. Molimo da i pretplatnici nama budu točni. Osobito nam škode zaostaci i dugovi

naših pretplatnika. — **Dopisnici, gdje su Vaši dopisi?** — **Upraviteljе** zadruga molimo, da nam jave smrt svakoga člana ili da se barem pobrinu, da nam to javi koji od članova. Te vijesti utvrđuju pobožnost prema pokojnicima; koriste i mrtvima i živima i uopće cijeloj zadruzi podavaju života. Žao će nam biti, ako ove naše ponovne molbe ostanu neuvažene.

Pokojni:

U **Gorama** je preminula Anka, Asumpta Borota, članica zagrebačke trećoredske zadruge, učiteljica u miru. — Bila je revna, pametna i iskreno, srcem pobožna. Ćutjela je za svoju zadrugu. Karte, marke, stanjol i dragocjenosti neke dala je za dom, premda je znala, da ga ona ne će trebati.

Preko (kod Zadra). Kod nas je preminula trećoredica Marija Matacin. — Preporučamo svim trećorecima, da se u molitvama često sjećaju naših pokojnika. — Molimo također, da nam sve zadruge javljaju svoje pokojnike, neka se braća i sestre mole za njih.

Zagreb. Dne 7. rujna t. g. riješio se ovoga nevoljnog života franjevac otac Jozo Divić u Zagrebu u bolnici mil. sestara. Otac Jozo bijaše veoma zaslužan za svoju bosansku franjevačku provinciju. Provincija ga slala u najbolje zdravstvene zavode u monarkiji, ali mu nije bilo pomoći. Napatio se sazvavši milijun puta bl. Gospu i sv. Antu. Pokopaše ga zagrebačka braća, jer njegovi ne mogoše prispjeti poradi rata.

Dne 24. rujna umro je također u Zagrebu bosanski exprovincijal fra Franjo Komadanović, koji se istakao i kao duhovni pastir (osobito prije okupacije Bosne. — Jednom bijaše preko božićnih blagdana u zatvoru kod bega namjesto svojih župljana, samo da mu pusti vjernike iz zatvora, da kod kuće božićuju) i kao gvardijan (u Sutjeski sagradio je divnu crkvu i samostan) i kao provincijal. Zakopaše ga opet svečano zagrebačka braća.

Franjev. kalendar. Listopad.

1.	Bl. Ludovika, ud. II. r.
2.	Ss. anđeli čuvari.
3.	**Nedjelja IXX. po Duh.**
4.	**† † Sv. Otac Franjo, utemeljitelj triju redova.**
5.	Bl. Ivan, isp. I. r.
6.	† Sv. Marija Franciska, dj. III. r.
7.	Svetkovina sv. Krunice.
8.	Sv. Birgita, ud.
9.	Sv. Dionizije i dr., muč.
10.	**Nedjelja XX. po Duh.** sv. Franjo Borg., isp.
11.	Osmina sv. Oca Franje.
12.	† Sv. Serafin, isp. r. kap.
13.	† Ss. Danijel i dr. muč. I. r.
14.	Sv. Kalist, papa, muč.
15.	Sv. Terezija, djevica.
16.	Sv. Venceslav, muč.
17.	**Nedjelja XXI. po Duh.**, sv. Hedviga, ud.
18.	Sv. Luka, evanđelist.
19.	† Sv. Petar Alk., isp. I. r.
20.	Sv. Ivan Kancije, isp.
21.	Ss. Uršula i dr., dj. muč.
22.	Bl. Ladislav, isp. I. r.
23.	† Sv. Ivan Kap., isp. I. r.
24.	**Nedjelja XXII. po Duh.**, sv. Eduard, isp.
25.	Bl. Franjo Kald., isp. I. r.
26.	† Sv. Lino, papa, muč.
27.	Sv. Bruno, isp.
28.	Sv. Šimun i Juda, ap.
29.	Ss. Ivan gvalbert, opat.
30.	**Post.** Bl. Teofil, isp. I. r.
31.	**Nedjelja XXIII. po Duh.**

Potpuni oprosti u studenom: 12., 16., 19., 26., 27., 28., 29.

Općenito odriješenje u studenom: 1., 19., 21., 25.

Potp. oprosti bratovština.

1. petak ili 1. nedjelju u mjesecu imaju svi vjernici pravo na potpuni oprost.

Bratovština presv. Srca Isusova	Neoskvr. Začeća	Karmelska bratovština	Bratovština sv. Josipa
Jedan dan po volji.	2., 15., i 1 dan po volji.	15. 1 dan po volji.	Jedan dan po volji.

Nihil obstat: P. Vendelinus Vošnjak. — Imprimatur: P. Raphael Rodić.

Urednik **O. Ferdo Krčmar** franjevac. Tisak **C. Albrecht, Zagreb.**

Valjan trećoredac i trećoredica ne smije zaboraviti na naš DOM u Zagrebu.

U Zagrebu mora biti žarište pokorničkog ili trećeg reda za Hrvate.

Već mnogi uviđaju potrebu doma. Jasno im je, da se treći red danas ne može uspeti do svojega visokoga cilja — bez doma. Kao što se voćka u loncu bez dovoljna zraka, hrane i slobode ne može razviti, tako se i naš red ne može razviti dok je većina njegovih moći sapeta, zakopana i neupotrebljena.

Mi trebamo dom, gdje ćemo se moći često sastajati, da obnavljamo i osvježimo svoj duh u duhovnim vježbama, konferencama, lijepom čitanju, pjevanju predstavma itd.

Kako ću raditi za dom?

1. **Darovima u novcu** (osobito prigodom raznih radosnih obiteljskih doživljaja ili na samrti u testamentu)

2. **Sakupljajući stare poštanske marke.** Naročito sada u ratno doba marke s kuponima.

3. **Darujući stare nakite.** (prstenje, naušnice, lančiće i slično), što za tebe nema više vrijednosti; što se često proda za bescijenu.

Uprava upozoruje sve darovatelje, da time postaju dionici obilnih duhovnih dobara. (Svaki mjesec se čita više sv. Misa, a na svakoj se skupštini moli naročito: za dobročinitelje). Time postaju dobročinitelji svih onih duša, koje će se mnogo i mnogo godina iza nas duševno obnavljati i radovati u domu. I oni će moliti: za dobročinitelje svoje.